This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

Scan
6525
2
10

HN SQF7 U

Scan 6525.2.10

Harvard College Library

FROM THE FUND OF

CHARLES MINOT

(Class of 1828).

Received 8 Nov. 1893.

UNDER AAGET.

EN DEJLIG DAG. — IRENE HOLM. — FRØKEN CAJA.

HERMAN BANG.

UNDER AAGET.

NOVELLER.

KØBENHAVN.
FORLAGT AF I. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL.
GRÆBES BOGTRYKKERI.
1890.

~~IV. 4284~~
Scan 6525.210

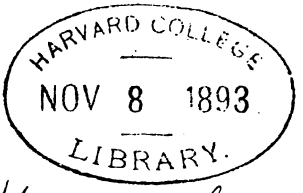

Minot fund.

Til

Jonas Lie.

Dem, Mester, tilegnes denne Bog med en inderlig Tak for alt, hvad Kunstneren lærte den Yngre, og det Venskab, Mennesket skænkede en Fremmed.

Andre vil maaske finde disse Fortællinger ubetydelige og graa. Ti her hverken Begivenheders Næt med Masker og de slyngede Knuder til at fange Læseverdenens ene Part eller Skildringer af «det højt udviklede Sjæleliv» til at interessere den anden. Bogen, som jeg sender Dem, er kun lavloftet og trang — som de Tusinders Liv.

Men af disse Tusinders ubetydelige Leven har De, kære Jonas Lie, jo skabt uforglemmeligt Digt: «Familjen paa Gilje,» «Kommandørens Døtre,» «Et Samliv,» — Storværkerne om det Smaa.

Derfor vil De, Mester, ogsaa venlig se paa den Yngre, der kun fulgte Dem og Vejen, som De har banet. Og med Godhed vil De modtage disse Skildringer, saa fattige de end kunde synes — Skildringer af Mennesker, som paa trætte Skuldre bærer Hverdagens Aag og Slidets.

De er fødte af Erindringer, som mens jeg i Smaabyer og Storbyers Kamp saa de Manges Liv i Tranghed, voksede sig tættere og stærkere i min Sjæl: Mer Liv skænker Livet ikke de Tusinder. Og ligesom et langt og tungt Tog af Lastdyr driver Menneskene langsomt frem gennem Døgnene mod Graven.

I Prag, hvor jeg en Gang boede, blev en Høst min Gade brolagt. Den førte op mod Bjerget og var haard og stejl. Udslidte Trækdyr sled Stenene op ad Skraaningen.

Fra om Morgenen hørte jeg Kudskenes Raab og Kæppenes Slag over Dyrenes indsunkne Rygge. Før Aften standsede de ikke. Bestandig, bestandig aste Vognene frem med de graa Sten.

Kun ét forstod jeg ikke: hvorfor Kud-

skene pidskede disse Dyr. Ti deres Gang fortnede de ikke. Og Slagene — mon de fornam dem? Undertiden gik jeg ud af min Dør, og jeg vilde række dem en Skive Brød — men den i det mindste tog de ikke.

De sled kun videre — mod deres Maal, mod Bjerget.

En Dag i Middagsstunden var Færdselen spærret. Et Dyr var styrtet. Det var at undskylde — ti det var dødt. Kudskene bandede og bragte det bort. Et andet Spand blev spændt for den samme Vogn.

Brolægningen fortsattes.

Men jeg hører endnu idag i mit Øre de tunge Vognes Slid i Gaden — op mod Bjerget. Og De, Mester, som skrev Nordbakkens Historie, vil føle som jeg.

— — —

Jeg var endnu næsten et Barn, da jeg læste «Den Fremsynte» for første Gang. Og hjemme tog de Bogen fra mig, fordi «den virkede saa altfor stærkt paa mig.»

Hvor betog den Bog mig, den sære Fortælling om enkelte Sjæles hemmelige Evne, om hvilken der gik Sagn i min egen Slægt. En Fortælling om Nerver, som flænger selve Fremtids-Mørket og griber det Tilkommendes Billede i et Syn.

Og i «Den Fremsynte» lærte jeg ogsaa første Gang at elske Norge. Bjørnstjerne Bjørnsons Norge — jeg kendte det, det var den lyse Sommer med Birkes Stammer, Blomster over de vide Myrer og Lykken hjemme i et hvidmalt Hus. Og «Brands» Fædreland, det var Ørknen tilfjelds, ikke Sand, men den

haarde Sten for Foden og intet uden den — Bjerges Ørken, vældig og ubarmhjertig.

Men «Den Fremsyntes» Land, det var som Eventyret paa Jorden. En Sommer kort som de fagre Drømme — hvor Sol gik aldrig ned, hvor Blomster kom, tusindfarvede, paa en lysende Nat. En Vinter, grum som de gamle Sagns, hvor Havfruer sang i Brænding og Bølger, Menneskene til Jammer . . . .

Det Indtryk har jeg bevaret.

Endnu i Sommer saa jeg «den Fremsyntes» Hjemstavn.

Vi drog fra vort Sommerhjem en Milsvej fra Bergen ud tilhavs. Det var Aften og blev Nat, før vi naaede de yderste Skær. Ved Sundet paa Holmen laa Landhandlergaarden stille. Af Hus og af Lader stod i Sommernatten den sære Glands som i Sagaer af Spøgelsesyner, og taust var Stedet, saa man skammede sig næsten ved Lyden af sine egne varsomme Trin. Langsomt steg vi over Holmen. Myrens Blomster saá vi som ved Dag:

Og derude, langt ude laa det store Hav.
Her kunde den Fremsynte haft hjemme . . .

. . . . . Oppe i Nordlands sælsomme Liv begyndte De. Dér fik De de første Venner. Men midt iblandt os vandt De, Mester, den store Sejr.

Da var der maaske allerede dem, som ikke ventede sig mer af Jonas Lie. Han var Nordlands og Nordland hans. Og dermed var det forbi. Men Norges Digtere, de vokser langsomt som de store Træer. «Livsslaven» kom en Dag, og Henrik Ibsen og Bjørnstjerne Bjørnson havde en Fælle.

Det var just i den Tid, da alle Bøger bulnede af Meninger, og aldrig aabnede en Roman-Helt sine forkyndende Læber, uden at der faldt et Problem af hans Mund — et Problem, som i hans Hjerte eller Skæbne aldrig satte Spor. Højt skreg hver Fistelrøst med Anskuelser som en Holbergsk Disputator og dundrede haardt i Romanens Kateder. Man hængte Samfundsspørgsmaalene udenpaa Bøgerne som Guldpapiret paa et Fastelavnsris.

Saadan vilde man vække Samfundet og saá bare ikke, at det blev kun Fastelavn.

Vantroen havde taget Troens Plads paa Prædikestolen. Der var i Literaturen saa tæt

med socialistiske Doktriner som i et socialdemokratisk Forsamlingshus — da «Livsslaven» kom og Problemet blev Livet.

For mig flængede den Bog Taager som Lys gaar gennem Skyer.

Her var de store Spørgsmaal nedlagte i de smaa Liv og her brændte Samfundsproblemerne som Skæbne for Mennesketilværelser.

Der er ingen «Ord». Stille flyder kun en Fortælling. Der er slet ingen oplysende Disput. Det Hele er kun Nikolajs stakkels Livsstrid. Der er ingen Person, som hænger et socialistisk Hjerte luerødt uden paa sin Vest. Der fuldbyrdes kun yderst stilfærdig en Skæbne.

Men alt det, hvorom de andre gennem Aar havde talt, saa de slog sig Hænderne blodige i de knastørre Katedre, det gjorde De til selve Livets Skær, til Stængerne i et Bur, til Maskerne i det Næt, hvor et Menneske søndersledes.

Jeg kunde forstaa, om den Bog, «Livsslaven», ved Siden af tre-fire andre laa paa Socialisternes Talerstole — hvor man jo hverken

har Bibel eller Postiller — som en Slags Andagtsbog. Ti det lyser rødt af dens Bind.

Maaske, Mester, har De en og anden Gang syntes — sligt er dog saare menneskeligt — at Deres Bøger sammenlignede med Deres to store Fællers dog kun gik saa langsomt og nok saa tyst gennem Verden.

Alligevel — ogsaa de baner sig deres Vej. Og de har Tiden for sig, ti for dem er Aarene, der gaar, kun som omkring Fjeldet Vandene, der synker — saa Fjeldet vokser højere frem over den store Flade . . .

Bøger som Deres finder deres Vej, og De véd det ofte slet ikke selv.

Hvor vel husker jeg dog ikke det lille Portnerrum i Huset i Prag, hvor Fru Hausmeister sled med Tilskæringen og de to blege Syersker drejede Maskinerne ustanseligt og Hr. Hausmeister fæstede Enderne.

Lys kom der ned fra Vinduet som gennem en Tragt, Luft kom der vel ogsaa ind en Gang imellem, gennem Døren. I Halvmørke blev der slidt og kogt og Maden nydt, i det samme Rum. Tidligt begyndtes der og sént

blev der holdt op. Man saá dem i Skumringen blot som Skygger: de to, der drejede, Hausmeisterin, der klippede, Skroget af Manden, som fæstede.

Men om Aftenen silde, naar Lampen var tændt, læste Fru Hausmeister, væbnet med et Par uhyre Briller, sin Avis. Det var en lille tyndpapiret En, en Avis for Folket og paa czekisk.

Fru Hausmeister læste Føljetonen. Fru Hausmeister stavede og Fru Hausmeister græd.

Saa spurgte jeg en Aften, da jeg kom der ned, hvad det dog egentlig var for en Historie, der kostede hende saa mange Taarer. Og i mange Ord, der gik forvirret ud og ind, paa sit gebrokne tysk, med deres underlige, hjælpeløse Smil, der ikke kan faa Udtrykkene med sig — fortalte hun mig: Nikolajs og Sillas stakkels Historie.

Siden, kære Jonas Lie, gik jeg ned i Portnerrummet hver Aften, og jeg lod Fru Hausmeister fortælle, hvad hun just nu havde læst, og som jeg kendte saa godt.

Det syntes mig, som var jeg næsten hjemme, da mens hun fortalte.

Og mér end én Gang tog jeg denne lille czekiske Avis, hvis Ord jeg ikke kunde læse, og jeg sad glad og stirrede paa Deres kære Navn deri: det var en Signatur, som var paa Rejse nu, rundt om Verden.

— — —

Saa fulgte alle de andre Bøger: «Familjen paa Gilje», «Kommandørens Døtre», «Et Samliv», «Majsa» . . .

Hvor er dog ikke blandt alle disse Værker her «Familjen paa Gilje» typisk for Dem.

Den kom i de Aar, da Kvindeemancipationen var blevet til saadant noget som Reformdragt og Indignationsliteratur — de største Ting kan blive til de aller aparteste og mindste Ting paa saadan afsides Steder — og der stod en tom Ord-Fraade over det ganske Skandinavien, saa de almindelige Dødelige, de blev enten lede og kede af det Hele eller de lo. Og hele Kvindebevægelsen, den var saamæn lige ved at sygne hen under Reformdragten.

Men saa talte De Deres Ord om Kvindens Stilling:

De malte «Ma's» Liv.

Hvordan Moderen til Slægten havde levet, fortalte De i stilfærdige Ord. Hvordan hun, som alle Sønner elsker højest, havde henslidt sit Liv i Fjeldbygden, hos Kaptejn Jæger — det fortalte De.

Og saa var der vel ikke saa mange, som jo ikke nok mente, at der kunde dog være noget i det, om der blev lidt mere Udvikling og lidt mer Ligestilling for Kvinderne — for Fremtiden.

«Et Samliv» er vel «Familjen paa Giljes» jævnbyrdige Søster.

Det var sidst i Kristiania — igen havde jeg hos Hals' talt om Dem, Deres Bøger, til hvilke jeg bestandig saa gerne vendte tilbage. Saa kom jeg ned til Vognen; paa Dækket laa nogle Blomster, et Par kun, som til at fæste ved Brystet. Der var stukket en lille Seddel ind ved dem, hvorpaa der var skrevet i Hast, med Blyant:

«Fra Alette Mørck».

Blomsterne var til Dem, Jonas Lie — mig tilkom de ikke.

«Et Samliv» rummer Dem helt. I denne dybe og graa Skildring af de tusind Ægteskaber har De vist hele Deres Kunst og indesluttet Deres hele Hjerte. Og i mine stille Tanker glider altid Deres kære Billede sagte sammen med den gamle Krabbes: ved de norske Hjems Arne er det Dem selv, der sidder og stirrer ind i Ilden — Arnen, der kunde rumme saamegen Lykke.

Kunde rumme, hvis Kærligheden blev den «Hjertets og Forstandens Kunst», hvor det gjaldt «det Gamle»: ikke blot at modta'e men ogsaa at gi'» — og «begge Dele med barmhjertige Hænder.»

— — —

Hjemmenes milde Filosofi og Hjertets dybsindige Lærdomme har De prædiket for alle og dem har De skænket til alle.

Men for hver Kunstner, hvis Felt er

Romanens Form, er De tillige den store Lærer i selve Fremstillingen. De er i et afsides Land i en ny Literatur naaet til at skabe Fremskridt i Romanens Form, som ikke er naaet af nogen Samtidig i selve Romanernes Land: i Frankrig.

De aldrig fortæller noget om noget. De viser os alt.

Fortælling om en Ting er som et Gevandt om Genstandens Krop. Man skal gætte Legemet, der gemmes bag Gevandtet. Men De henstiller det af Deres Digterhjerne Séte umiddelbart, som det staar og det gaar og det bevæges, for vort Syn, saa vi hører det, sér det, fornemmer det, i sin Bevægelighed, i sit Liv.

Og den der vil — ti en ny Kunstform fordrer ogsaa hos Tilegneren Anspændelse — han kan følge Deres Romaner, som til Meddelelsesmiddel kun ejer det døde Ord og det fattige Sort paa Hvidt, som man følger et levet Skuespil, hvor Fremstillerne har til Hjælp baade Kød og Blod og Lemmer og den menneskelige Stemme og Ansigtet, hvor alt kan siges med et Intet.

Saa levende er Deres Ords Billeder, at f. E.: «Majsa Jons» er et Skuespil. Et fremstillet Skuespil.

Men hvilken intens Kraft Deres Syn maa eje, hvilken Viljeanspændelse De maa nedlægge i Arbejdet for at fæstne dette Syn — det kan kun den ane, hvis egne yderste Kræfter er nedlagte i dette store Vanskeligste: at genskabe i Kunst det bevægede, det mangfoldige Liv.

I det De har villet vise os selve Situationen i sin Bevægelse, har De tillige undgaaet de endeløse Beskrivelser, til hvilke en stor Del moderne Fortællere henfaldt og som simpelt hen gør dem ulæselige, Beskrivelser af Sol paa Møbler og Skygger over Stuer.

Disse Folk har hørt om et Milieu. De har lært noget om Omgivelser. Og saa begynder de paa deres Opremsninger — af Møbler, af Vægtapeter, af Farver paa Sofaer, Stole og Bordben, døde Opremsninger af de døde Ting.

De, Mester, som med uendelig Anspændelse kun sér Deres Mennesker i Handlen, i fortsat Handlen, faar ikke Tid til at sé alt

dette skæbnesvangre Udenom. De sér og viser os kun de døde Genstande, som spiller med, som griber ind i den bevægede Menneske-Handlen.

Men dér sér De ogsaa det Store som det Mindste.

Dér sér De Kommandørindens Ringe og Cecilias Pudseklude og Barbros store Hovedtøj med de mægtige og stramme Sløjfer. De sér ogsaa det Store: Solen, De viser os den, naar den skinner for ét af Deres Mennesker, De lader os føle Natten, naar den lægger sig tung over en af Deres levende Skikkelser.

Alt sér De, hvad der staar i Forhold til Deres bevægede Menneske. Fremfor alt sér De dog alt det Smaa, Smaatingene, hvormed, hvori vort Liv glider hen.

Dagliglivet — Livet med og i de smaa Ting — har De derfor skildret som før i Norden ingen.

Maaske har just Deres Mesterskab her lagt Dem en Synd paa Samvittigheden. De er blevet den ufrivillige Plejefader til en mærkelig Goddag- og Farvelliteratur, der paginerer

Ligegyldighederne og om de banaleste Patroner ophober de banaleste Oplysninger. Denne Literaturs Maal er at skildre det mest dagligdagse, og den naaer kun at give det mest Indholdsløse.

Ti Indholdet bag det dagligdagse — Menneskeskæbner, — lader disse Folk ligge.

Men De, Jonas Lie, har just givet vore Skæbner Dagligdragten paa. De har iført de menneskelige Skuespil den Hverdagsdragt, hvorunder de spiller.

Hverdagslivet, det bestandig kørende, det stanser aldrig: der bæres Mad ud, der bæres Mad ind, der staaes op og man klæder sig paa og Vinduer kommer op for Luft og man gaar ud og hjem og faar Aviser i Haand og man læser dem maaske — baade i Glæde og i Sorg, naar Sjælen er i Jubel, som naar det Kæreste mistes. Og det samme Liv vil fortsættes af de andre, naar man selv en Gang er stiv og kold og min Saga sluttet.

Det evigt fortsatte «Liv» har De ført ind i Deres Romaner. Det er midt i dette

Liv, Deres Personer lever, haaber, kæmper, græder sagte, skuffes, glædes, døer — som vi.

De viser os dette Livs tusind Smaating, der er vor Skæbneflods Leje, og som hvor døde de end er, tit blev en Kniv i vor Smerte, et Springbrædt for vor Fryd.

Jeg mindes en saadan lille Hverdagslivets Ting fra en Dag, hvor én af dem gik bort, som jeg har haft kærest.

Derinde i Sovekamret var der Dødskamp og Stilhed. Til og fra, til og fra gik i Dagligstuen vi Børn, lyttende ved Døren. Min Søster sad i Krogen paa en Skammel, taareløs, og klynkede som en lille Hund.

Jeg drev ud af Stuen, hvileløs, gennem de andre Rum, som stod forladte, ud i Køkkenet: ved det brede Bord sad Folkene foran det store Fad og spiste i en lang Rad.

Det var jo Middagstid og Maden var sat frem. . . .

Modtag nu, kære Jonas Lie, disse Fortællinger som en Gave, hvis bedste Værd er Sindet, hvormed de sendes.

De er Stilhedens Mand. Larmende Hyldest søgte De aldrig. Takken, man bringer Dem, bør da være stilfærdig som De selv.

De blev ikke navnkundig ved ét Slag, som under Gny løftede Deres Navn paa Skjold. Langsom var Deres Vej og De erobrede aldrig paa én Morgen Landet.

De erobrede kun stille Hjem efter Hjem.

Og en Dag vil De have omspændt Norden. Da vil meget Støv, som epokegørende Værker rejste, have lagt sig over disse samme Værker. Men Deres simple Bøger — tænk: «kun en stakkels Sypiges Historie» — vil leve lige unge: Hjemmenes altid fornyede Historie.

De æstetiske Fordringer vil skifte. Man vil have proklameret Glæden som Modedronning i Brochurer og udslettet Sorgen af Verden med et Pennestrøg. Man vil have haft under Behandling det fornemme Sjæleliv, som belægger Elskov som Had med mange Citater og af de dybsindigste Forfattere. Man vil atter have tronsat den sociale Roman for igen at afslide den Purpuret. Teori vil have nedhugget Teori.

Men Deres Fortællinger, de vil leve og være unge som selve det Liv, hvilket de genskabte i Deres milde Digtersjæls Lys.

«Hun havde indbudt til et nyt Kursus i Holdning, Dans og Bevægelse — i den næste Flække. Og nu drog hun videre for at fortsætte det, som en Del Mennesker kalder Livet.»

EN DEJLIG DAG.

FORTÆLLING FRA EN KROG I LIVET.

I.

Der var jo ingen, der fattede, hvordan det var gaaet til.

Da General af Varén havde faaet den Idé, at nu vilde han have Fru Sofie Simonin op at spille i sin Afkrog, og Telegrammet var kommet om, at Fruen skulde have den Ære — mod Erlæggelsen blot af 6000 Frks., optalte i Finlands Bank — var jo Etvøs' sendt ud med Listerne naturligvis.

De gik med Listerne hver Gang, der var Komité — til Indsamling eller Basar eller Subskriptionsbal; hver Gang var jo de i Komitéerne for at ordne og for at løbe, baade Fru Etvøs: lille, sammenskrumpen, skuldersmal og lige op og ned som et Brædt; alting gik paa Figuren, Hoved og Hænder og Fødder

og Munden med; Øjnene var det eneste, der ikke var med i al den Bevægelse og som ikke vidste, hvad Munden løb med, de brændte altid ligesom af en anden Bekymring dybt inde i deres Huler.

Og Adjunkten med Bukserne helt oppe om de magre Ben og Stilebøger i de udbulnede Lommer — saa Frakken slattede, mens han løb med Brystkassen og Mankehovedet frem, som en Vædder, der gaar Storm. Manken og den vældige Brystkasse, det var egentlig det eneste, som var blevet tilbage af Studentersangeren Jakob Etvøs fra Helsingfors, som de kaldte for Kæmpen . . . .

Etvøs' havde jo rendt, som sagt, nu med Sofie-Simonin-Abonnementet, som de plejede, og de var, da hun skulde komme, paa Perronen som alle de andre: nogle af Komitéen var meget ubevægeligt stramme, nogle var trippende; kun Generalinden stod med den store Velkomstbuket og saá akkurat saa fornemsøvnig ud, som hun altid plejede.

Og saa var Fru Simonin kommen, lille, gemytlig og smilende og hun havde nikket og

hilst og talt og — kørte; i Generalens Vogn, med «Truppen,» de to Herrer, og Adjunkten som Fjærdemand paa Generalens Plads i Vognen.

Herren maa vide, hvordan Etvøs var kommen derind: Fru Simonin havde kun lét og Herrerne af Truppen havde lét og Døren var slaaet til paa det Etvøs'ske Uldtørklæde — Uldtørklæder af Fru Etvøs' Strikning var Familjen Etvøs' hovedsagelige Værn mod Vinteren, de indskrænkede sig mest til at beskytte Halsene —; Generalen stod og saa lidt langt efter sin egen bortkørende Ekvipage, han var ikke naaet længer end til at gøre mange Buk foran Vogndøren.

Saa under Køreturen maa det vel være sket eller da de skiltes. Fru Simonin har vel sagt i sit Hjærtes Uskyldighed:

— Ja — saa spiser vi hos Dem i Morgen.

Hvad i al Verden vidste hun, om hvem der var Hoved og hvem der var Hale i Komitéen.

Hr. Etvøs stod endnu med Hatten i Haanden i Hotelporten længe efter, at Fru

Simonin var kommen af Vognen og op. Han vidste ikke rigtig, om han begreb:

— De vilde spise hos ham i Morgen.

— De vilde gøre ham den Ære at spise hos ham i Morgen.

Han kunde slet ikke fange nogen rigtig klar Forestilling, men han bare løb, hjemad, hjem til Adolfa, hjem for at faa det sagt .... for der var jo nok noget, noget tyngende ved Æren ogsaa: Hr. Etvøs syntes rigtig, han begyndte at blive saa hed, mens han løb.

— Men Jakob, men Jakob, raabte Fruen, hun var endnu i den Astrakans Stumpjakke og regerede med den mindste. Det var saa svært for Fru Etvøs at komme baade i og af Tøjet; der var altid noget at løbe om i Krogene eller en af deres ni, som faldt og græd — til det sidste.

Etvøs bare satte sig haardt i en Stol. Han syntes næsten, han blev endnu mere stakaandet nu herinde, hvor de otte Rørstole stod og saa' saa langt efter hinanden og Tapetet (Etvøs saa' det nu) var sat paa i saa mange klistrede Bider.

— Men Jakob, men Jakob -- hva' er 'et?

Fruen blev staaende angst, med den mindste paa sin Arm.

— De spiser her i Morgen, sagde Etvøs brat, som en Mand, der opgiver det hele.

— Hvem? De? spurgte Fru Etvøs, der slet ikke forstod. Hos Etvøs' spiste aldrig andre end de ni — og saa Pigen og Adjunkten det, der blev tilovers.

— Fruen — Fru Simonin — hun vil spise hos os.

Og maaske mest for at sprede lidt paa den alt tungere Luft begyndte Hr. Etvøs at tale meget højt — men i noget hakkende Sætninger — om Æren, den store Ære; de var jo ligefrem blevet foretrukne for Generalens.

Men Fru Etvøs hørte ikke. Hun havde først kun sat sig, mens hun saá paa Etvøs med et Par højst forskrækkede Øjne. Saa sagde hun i en stille, klagende Tone:

— Aa, men, Jakob, hvordan kunde det

gaa til? aa, men Jakob, hvordan gik det dog til?

At det var «gaaet til,» det tvivlede Fru Etvøs ikke et Øjeblik paa. Hun var saa inderlig vant til, at det frygtelige maatte hænde.

Etvøs standsede med Æren og tørrede sig over Panden: han vidste selv ikke, hvordan det var gaaet til:

— Hun sagde, hun vilde spise hos os, gentog han bare pustende.

— Og du si'er i Morgen? sagde Fru Etvøs.

— Ja — min Pige.

Fru Etvøs førte, mens hun sad, sine magre Hænder over det tynde Haar ned imod Tindingerne. Det var hendes Vane, naar noget særdeles pinagtigt kom paa. I Aarenes Løb var det, som havde hun gravet de stakkels Tindinger ud til et Par Gruber, saa hule var de. Nu borede hun og borede hun:

— Aa — men, Jakob, her — aa, men, Jakob, her, sagde hun og slog ud med begge Hænderne.

Hun saa ud i Stuen fra Væg til Væg: nej, der var jo ikke ét konserveret Møbel.

Etvøs svarede ikke, han saá, at Skuepladsen var pauvre.

Der var stille lidt, Fru Etvøs var begyndt at gaa op og ned:

— Kan du faa Forskud? spurgte hun saa sagte.

— Ja vel, min Pige, ja vel, min Pige — det gav et Sæt i Etvøs —: jeg maa jo, jeg maa jo, gentog han to Gange.

— Men to hundrede Mark, to hundrede Mark (Fru Etvøs sagde det i en Tone, som kunde ingen menneskelig Magt rejse den Summa): man gør det ikke under to hundrede Mark . . . .

Fru Etvøs tog en Storsum paa Slump; i Virkeligheden anede hun jo ikke, hvad «man gjorde det for»: de havde ikke havt fremmede, siden Nr. tre af de ni blev døbt, og det var Etvøs' Kolleger til en «Smørgås.»

Fru Etvøs blev ved at gaa frem og tilbage. Hun var allerede ganske i Selen under denne sidste Tilskikkelse:

— Saa maa hele Komitéen jo bedes, sagde hun med sin træt-grundende Stemme.

— Ja, min Pige, svarte Etvøs, der var blevet meget spag siden den Tale om Forskudet.

Fru Etvøs tænkte: Aa, Maden var ikke det værste, Kogekonen kunde de ta'e. Men alt det andet, alt det andet .... bare Dugene — — Fru Etvøs troede saamæn ikke, hun havde to hele Duge.

— Gaar du saa, Jakob, sagde hun saa i samme stille Tone: efter .... de Penge?

— Ja, min Pige, svarte Etvøs. Han rent ud svedte. Om Forskud kunde der slet ikke være Tale, og han vidste ikke mer, hvor de to hundrede skulde tages, end den sidst ankomne af de ni, der brølede midt paa Gulvet.

— Børn, Børn, tyssede den vandrende Fru Etvøs. Det var de otte, som rumsterede i Spisestuen.

— Ja, saa gaar jeg, sagde Adjunkten og stod op, han var saare tung i sine lange Ben.

Fru Etvøs standsede lidt:

— De hundrede kunde du maaske laane hos Cerlachius, sagde hun meget tøvende.

— Jeg havde tænkt det, sagde Etvøs. Han havde intet som helst tænkt. Men nu gik han for at forsøge.

Da han var gaaet, faldt Fru Etvøs et Øjeblik ned i den Stol, han havde forladt — naar det til daglig en sjælden Gang hændte, at Fru Etvøs kom til Sæde, saa det ud, som hun ganske knækkede —: det var, som havde hun lutter Myrer oppe i sit Hoved:

— Aa — nej, nej, Maden er ikke det værste — aa nej Maden er jo ikke det værste, blev hun ved at sige, mens hun sad med rokkende Hoved.

— Hva' er nu det? saa fo'r hun op. Der havde lydt et Bums fra Spisestuen, saa Træhuset gav sig i Fugerne. Det var én af de ni, som faldt ned.

— Silla, Silla, raabte Fru Etvøs paa Pigen.

— Sil — — la . . .

— Og jeg, som er i Kaabe, sagde Fru Etvøs og tog sig forfjamsket op til Haaret.

Fru Etvøs havde det hyppig med saadan pludselig at opdage, at hun befandt sig, til lidt urette Tid, i det eller det Klædningsstykke.

— Silla, Silla, blev hun ved at raabe, mens hun tog Kaaben af:

Silla viste sig med en Gulvklud: Der var bestandig én eller anden af de yngste, der havde været upaalidelig i en Krog.

— Ja, ja, sagde Fru Etvøs (alting var i Bevægelse paa hende nu igjen): nu er der andet, nu er der andet . . . .

Silla skulde til Lektors Frue og faa Adressen paa Kogekonen.

II.

Adjunkt Etvøs havde faaet de 100 Mark til Tilbagebetaling senere, sagde Hr. Cerlachius godmodigt nok.

Da han kom hjem, var hele Huset i Oprør. I Gangen var alle Møbler stablet sammen — godt, at de kunde støtte hinanden. Alle Ungerne føg hvinende ud og ind, som var hele Huset én Rutchbane. I Stuen skrubbede Silla Gulv med samtlige sine Skørter ud over Hovedet, saa den yderlig let beklædte Bagdel vrikkede højt op i Vejret — af ophidset Iver.

Fru Etvøs sad i Spisestuen midt i «Dækketøjet.»

— Fik du dem? spurgte hun hastigt og saa op paa Jakob.

Der var noget eget bredt over Adjunkten, saa hun vidste straks, at noget havde han.

— De hundrede for i Dag, sagde han og skød de fem Mønter rask hen over Bordet.

— Naa — Gud ske Lov . . .

Det kom som et Suk: det var da en Draabe i hendes Bekymrings Hav.

— Gaa du saa ind, Etvøs, sagde hun: du har jo Stile.

Adjunkten fyldte saa svært, han var blevet saa kry og talte om al Verden, som de dog burde invitere:

— Og saa maa vi dekorere, sagde han, der maa jo pyntes op. Han slog med de lange Arme, malende, frem mod de gabende Vægge, som om han ophængte usynlige Guirlander:

— Kære du, kære du, sagde han, man gør meget med lidt.

— Ja, Etvøs, ja — — men gaa du nu ind.

Der var jo ikke det tørre Sted at finde paa noget Gulv. Silla vaskede, saa der stod Skum af Vandstrømmene, og Emmeline, den ældste, gik i Stivsko og tørrede de større Møbler efter — der var saa mange glemte Femfingre rundt omkring paa de Etvøs'ske Mobilier.

Fru Etvøs havde Glassene fremme paa Bordet til Undersøgelse. Det var et sørgelig molesteret Kompagni; Fru Etvøs lagde træt Hænderne i sit Skød.

— Kære du, sagde Etvøs, Glas lejer vi.

Fru Etvøs saá, at de maatte leje:

— Ja, sagde hun, men det koster, Jakob.

Hr. Etvøs gik.

Straks efter viste der sig en mørkklædt, yderlig langstrakt og højst mager Gestalt, som Fru Etvøs under megen Forskrækkelse fik placeret paa en Stol midt paa det vaade Gulv.

Det var Kogekonen, Madam Börner.

Hun blev ved at sidde tavs og vente med Øjnene paa Fruen og Hovedet strakt afværgende tilbage, mens Fru Etvøs stadig blev mer forskrækket: hun tænkte, Konen var fornærmet allerede. Man troede let det om Madam Börner paa Grund af hendes ejendommelige Hovedstilling; i Virkeligheden var den kun en Vane fra Faget, hvor det gjaldt at holde Ansigtet frelst fra Stegepanden.

— Ja, sagde Fru Etvøs, vi skulde jo —

hun talte, som undskyldte hun en Forseelse — se no'en hos os i Morgen . . . skulde vi . . .

— Seksten, lagde hun til, i en Tone, som var nu det værste sagt.

Madam Börner nikkede kun. Saa sagde hun med en mat trykket, gudhengiven Røst og Øjnene over paa Glassene.

— Hvor mange Serveringer? spurgte hun.

— Ja, ja, stammede Fru Etvøs, hvem Stemmen gjorde endnu mer forfjamsket: Hun anser det for ganske fortvivlet, sagde hun til sig selv.

— Ja, ja, sagde hun, det er forvænte Folk, meget forvænte Folk, Madam.

— Saa er det mindste seks, sagde Madam Börner i samme matte Tonefald. Der var bestandig noget ved Madam Börner, saa man syntes altid, hun ligesom talte med foldede Hænder.

— Ja, svarede Fru Etvøs, der uafladelig rokkede paa Stolen; hun vilde svaret ja, om Madammen havde sagt seksten.

Madam Börner begyndte paa Spisesedlen og nævnede Retter og Biretter og «Garnerin-

ger» med en Stemme, som læste hun Landeplager op af en Poenitentse (Stemmen havde Madam Börner af sin Sygdom: hun gik bestandig rundt med Saar paa Tarmene af den megen Sætten-Smag paa Mad i Faget), mens Fru Etvøs, der ingenting forstod, hun havde saa lidt Kogekunst ud over det daglige, blev ved at sige:

— Ja — naar det blot bliver pænt, naar det blot bliver pænt . . .; og pludselig slog Armene ligesom værnende rundt om de usalige Glas; hun syntes, Madammen tog ikke Øjnene fra dem:

— Glassene lejer vi, sagde hun, ganske stakaandet.

Men Madam Börner blev kun ved i samme Moll en lang Stund, mens Fru Etvøs, der bestandig troede, at det specielt var deres Kasus, der laa saa tungt paa Madammen, blev mer og mere deprimeret — ogsaa af de mange Navne, Kogekonen førte i sin Mund — og sagde klagende:

— Ja, det bliver svært, det bliver saamæn svært . . .

— Og hvad vil det saa koste? spurgte hun med et Sæt.

Hendes Øine fulgte angest Madammens haardhudede Fingre, som begyndte at bevæge sig, tællende paa Bordet, som spillede hun Øvelser paa et Klaver.

— Aa, vi hjælper os iaften med halvfjærdsindstyve Mark, erklærede Madammen, til at begynde med . . .

Det gav et Ryk i Fru Etvøs, der følte ned til Pungen med de hundrede:

— Ja, sagde hun, dem vil jeg saa gi' Dem straks; og hun lagde Guldstykkerne op paa Bordet, ét efter ét — Kendere tage saadan paa Antikviteter — mens hun pludselig fik Taarer i Øjnene.

Madam Börner tog dem:

— Hvor skal der saa spises? spurgte hun i samme Tonart som før.

Det var ikke til at sige, hvor denne bestandige stille Bekymring hos Madammen ængstede Fru Etvøs:

— Spises? — alle Ord kom som Stød fra hende — spises?

— Jo, der skulde jo spises her.

— Naa — saa, sagde Madam Börner, der maaske slet ikke hørte, men dog saa ud, som fik hun en ny Hjobspost for hvert Svar.

— Nej, sér De, nej, vi er jo ikke forberedte, det er kommet over os, det er jo kommet saadan over os, sagde Fru Etvøs.

Madam Börner bad kun, om hun maatte se Køkkenet.

Fru Etvøs havde i Stilhed længe skælvet for Køkkenet — Køkkenet var ikke Sillas bedste Side, og man kunde ikke sige, at der netop skinnede.

— Jo —. Køkkenet, sagde hun, naturligvis . . . .

Hun kom op fra Stolen.

— Børn, Børn, tyssede hun: Børn . . .

De ni var efterhaanden stimlede sammen paa det vaade Gulv og fo'r hujende og særdeles forstyrrede op og ned ad Ryggene paa hinanden: de forstod, at der var Tale om Mad, om megen Mad.

— Emmeline, lys os, sagde Fru Etvøs;

det er denne Vej, værsgod, denne Vej . . . ja, vi er jo ikke forberedte . . .

I Køkkenet havde Silla Bleer til Tørring paa fire Snore.

— Aa, Silla har nok lidt Smaastykker til Vask, lo Fru Etvøs og begyndte i sin Forlegenhed at pille de halvvaade Smaastykker ned, midt i Køkkenet.

— Det var Komfuret? spurgte Madam Börner kun.

— Ja, lys, Emmeline, lys . . . .

Emmeline holdt Lyset hen over et spinkelt «Stativ», der mestendels var dækket af nogle underlige Sækkelærreder, som Silla benævnede Forklæder: det var Komfuret.

— Fire Huller, sagde Madam Börner, der beregnede Felttoget, og saá ned paa Ildstedet med sine bekymrede Øjne.

— Ja, det er lidt rustent; lys Emmeline; det er lidt rustent, sagde Fru Etvøs, hvis Hjærte var helt snøret sammen: hun syntes, denne fremmede Kone saá deres Fattigdom lige ind i Sjælen foran dette ubrugte og vanrøgtede Komfur:

— Det er lidt rustent . . . (Ringene paa de tre af Hullerne var ganske røde, de nøjedes med at koge paa det ene Hul hos Etvøs').

— Men, Porcellæn har vi, sagde hun pludselig fuldkommen umotiveret: et fuldstændigt Stel til atten, det Kronbergske Stel, blev hun ved, klamrende sig til Stellet, det Kronbergske Stel, helt slaaet til Jorden foran dette røde Komfur:

— En Brudegave, sagde hun, fra det Kronbergske Hus.

Og hun begyndte pludselig at tale om det Kronbergske Hus, hvor hun havde været som en Datter (Fru Etvøs havde været der som Guvernante), da den gamle Greve levede og de rejste — ivrigt og febrilsk, pralende, i én Strøm, som vilde hun pynte op med alle de Kronbergske Aner i sit tomme Køkken.

— Ja, saa Godnat, sagde Madam Börner, hvis Martyrium den grevelige Familje Kronberg ikke syntes at sprede: jeg møder Klokken syv.

— Godnat — lys Emmeline — lys.

— Godnat.

Emmeline lyste Madam Börner. Selv blev

Fru Etvøs i det kolde Køkken — hun sad og græd paa en gammel Blok ved det kolde Ildsted.

Saa kom der nogen listende i Mørket.

Det var Emmeline. Hun stod lidt ved Siden af den grædende Moder i Mørket. Saa tog hun hende ned om Hovedet:

— Moer, hviskede hun: hvorfor skal vi ogsaa ha'e de fremmede.

Og hun begyndte selv at græde, ganske stille.

Fru Etvøs tog Hænderne bort fra sit Ansigt:

— Hys, sagde hun, jeg hører Fa'er; og de gik ind.

Etvøs var let at høre, for han raabte gennem alle Stuer, mens han løb op og ned, saa Benklæderne slubrede:

— Jo, de kommer, de kommer, sagde han, som om han endnu havde tvivlet paa Underet: jeg har været deroppe — hos hende, sagde han og ligesom sænkede Stemmen.

— Men, Etvøs . . . .

— De bad mig, de bad mig jo, min Pige, værgede Etvøs for sig.

— Men, Adolfa, som hun spillede, sagde han pludselig i en helt anden Tone og satte sig, overskrævs paa en Stol, med den graasprængte Manke frem, som hørte han Musiken endnu . . . .

Etvøs havde oppe paa Hotellet hos Fru Simonin — midt mellem Peltse og Kufferter og et halvtfortæret Maaltid og Kasser — siddet og hørt paa med Øjne, som hos en hungrig Hund.

— De holder af Musik? havde Fruen sagt fuldkommen ligegyldig, mens hendes Fingre løb fra Skalaer til Lisztstumper.

Han kun nikkede, med Øjnene paa hendes Ansigt.

Hun lo, mens Fingrene fløj; og Tenoristen pakkede Slæbkjoler ud og bredte Skørter over Stolene og fandt Tøfler indpakkede i Laurbærkransbaand . . . Hun faldt ind i en Marsch og tog Finalen for at prøve Armene efter Rejsen:

— Hat nichts gelitten, sagde hun veltilfreds om sin Bechsteiner og lod Hænderne falde ned i sit Skød.

— Sie lieben das? sagde hun saa med al

sin godmodige Ligegyldighed og slog Knæerne sammen under Kjolen, mens hun vendte sig paa Stolen og saa Etvøs — hun havde ganske glemt ham, som han sad.

Adjunkten stirrede ubevægelig frem for sig midt mellem Peltse og Slæbeskørter — de stride Taarer løb ned ad hans Kinder.

. . . Fru Etvøs var ikke oplagt til at dele Begejstring. Hun sagde kun:

— Kogekonen har været her.

— Naa, sagde Etvøs og vuggede med Hovedet.

— Hun gik med de halvfjærdsindstyve Mark — til at begynde med. . . .

Det var som Etvøs vaagnede. Men saa sagde han:

— Vi har vel endelig ogsaa Kredit — hos de større Handlende.

Til daglig købte Familjen ikke netop i de store Butiker — saa der skyldte de ikke.

Fru Etvøs havde allerede tænkt paa det: hos Jakob Svensson kunde de vel faa paa Borg, og de havde næsten alt hos Jakob Svenssons.

— Jacob Svenssons har ogsaa Vine, sagde Adjunkten, som grundede.

— Ja, Jakob, nikkede Fru Etvøs; men det skal jo dog en Gang betales.

Adjunkten vidste det:

— Men nu maa vi se paa Æren, min Pige, sagde han og begyndte at gaa op og ned:

— Vi bliver seksten.

— Ja, svarte Fru Etvøs: hvis vi skal ha'e Lektorens med.

Adjunkten standsede midt i Stuen med fremstrakt Haand, og han sagde igen med nøjagtig samme Blik i Øjnene som før:

— Adolfa — saa hun spillede.

— — —

Fru Etvøs havde faaet Etvøs til Ro med samt de otte.

Det var saa besværligt med Etvøs, saalænge han var oppe. Han enten huskede noget, eller han fik en «Idé» hvert femte Minut og gik saa og udviklede den, ud og ind, over de vaade Gulve.

Men nu var han kommen til Ro, og kun Emmeline var blevet oppe.

Hun hjalp til med at aftørre Stellet og tørrede varsomt og sindigt med ivrige Børns stramme Mund og Øjne, der stod stive i hendes Hoved — Tallerken paa Tallerken.

Fru Etvøs kom ikke langt med Arbejdet. Hvert Nu fo'r hun op og løb om med tomme Hænder:

— Listen, Listen — hvor var nu Listen?

Det var Fortegnelsen over Kogekonens «Kar». Den blev funden i Skabet, og grundende faldt Fru Etvøs hen over «Listen»:

De kunde nok hverken laanes eller lejes.

— Mo'er, sagde Emmeline med sin eftertænksomme eller ligesom hemmelighedsfulde Mine — der var saa mange Ting, som hun og Moderen var vant til at hviske om og som de andre ikke skulde høre —:

— Hos Gerda's i Klubben har de saa mange Kar.

Men Fru Etvøs hørte det ikke. Det var da ogsaa, som skød i Aften alle Tanker frem i Forvirring, paa én Gang, glemte og halvglemte og fra forlængesiden. Hun tænkte paa den Kronbergske Tid, da de rejste . . . Og

hun tænkte paa Vinteren siden, da hun og Etvøs, de mødtes for første Gang, da han var Solosanger ved alle Festsalskoncerter . . .

— Jo, Mo'er, sagde Emmeline igen; de har dem i Klubben. Hendes bekymrede Tanker syslede stadig med Karrene.

— Ja, min Pige; Fru Etvøs vaagnede:

— Aa, Gud, sagde hun: at vi ikke glemmer den Klods til det ene Klavérbén. Det var en Tankeforbindelse med Festsalskoncerterne.

— Og gaa saa du ind, Emmeline, gaa saa du ind.

Emmeline rejste sig og lagde besindigt alting sammen. Saa sagde hun og blev staaende ved Siden af sin Moder:

— Mo'er — tror du, den Kogekone er ærlig?

— Vi maa haabe det, sukkede Fru Etvøs. Godnat, min Pige.

Fru Etvøs rejste sig. Hun vilde se, om Gulvet i Dagligstuen var tørt. Med det løftede Lys stod hun midt i Stuen og saa sig om fra Plet til Plet.

Aldrig havde hun sét den saa fattig.

De strammede Gardiner, som dog ikke rakte, Stolene, saa spredte, som dog ikke fyldte, Pynteklæderne, til at dække, som Pigebørnene forærede hende til Jul — var de saa pauvre, saa latterlige. . . .

Ja — ja — ret var det. Her havde hun henslæbt sit Liv. Her havde hun født Børn, mens hun forgæves regnede, og ammet og visset og født igen og forgæves sparet; og født paany og altid «dækket» forgæves — mens alting blev udslidt og forfaldt. . . .

Og Etvøs — han bøjede kun Ryg som hun: fra Maaltid til Maaltid var hendes, fra Skole til Skole, det var hans . . . . Men de elskede jo hinanden. Aa — ja, gjorde de? Hun vidste det ikke mere. Til at elske hørte der vel ogsaa Tanker. Og Fru Etvøs syntes, de kun sled, af Dagen i Dagen, med Gælden og med de ni, der skulde klædes og mættes.

Mat vendte Fru Etvøs om og gik ind i Sovekamret. Adjunkten vaagnede og satte sig op i Sængen:

— Du, sagde han: hendes Billede hænger vi op over Klaveret. Det var ét af Sofie-

Simonin-Billederne i Lystryk, der til Reklame var omdelt i Husene.

— Ja, Etvøs, svarte Fruen og lidt efter sov Adjunkten igen.

Fru Etvøs sad paa Sængekanten, da Emmeline løftede Hovedet henne fra sin Pude:

— Mo'er, hviskede hun med sin hemmelighedsfulde Stemme:

— Der er jo tretten Mark i Joakims Sparebøsse.

Fru Etvøs havde tænkt paa det Joakimske Særeje:

— Ja, ja, Barn, sagde hun: men sov nu. Godnat.

— Godnat.

Fru Etvøs laa og stirrede ud i Mørket: nu skulde de ikke løbe i Komitéer eller med Lister mér — nu skulde det være forbi . . .

Men det var jo det, at Musiken, den havde nu været deres fælles Glæde. . . . Da græd de altid sammen, de stride Taarer.

Fru Etvøs var ved at blunde hen, med halvaabne Øjne; hun havde jo Harens Søvn:

i tretten Aar havde hun lyttet efter Vuggen med Haanden ud over Sængekanten ....

— Inga kunde ha'e den hvide Kjole, overvejede hun endnu. Hendes Tanker fablede om, at vel et Par af de ni maatte ind ved Efterretten — som de kom hos Kronbergs.

Saa slumrede hun hen.

Emmeline laa stille og lyttede efter hendes Aandedrag. Hendes Hjærte var trangt af et bittert Nag.

III.

Karrene fra Klubben var kommet, og i Køkkenet var Madam Börner i fuld Gang: hun gik rundt mellem sine Tilberedninger med en egen markeret Gudhengivenhed som en Diakonisse mellem sine Sygesænge.

Silla hakkede og Silla skar:

— De ska' vel ikke mér end putte det i Munden, sagde hun, mens Madam Börner lidt efter lidt blev ganske hjemme i Lokaliteterne: hun gav Silla en sammenhængende Fremstilling af sin Sygdoms Udvikling over Gryderne.

Det var Fru Etvøs, der forstyrrede den rolige Gænge.

Hun løb kun ud og ind hvert femte Minut for at spørge, om «Varerne fra Svensson» var kommet.

Etvøs lod jo ikke til saa meget som blot at ville høre om Penge (han bare gik og «dekorerede»); Fru Etvøs vendte tilbage til Spisestuen:

— Mo'er — er de kommet? hvidskede Emmeline.

— Endnu ikke.

Og de sad igen, ventende, tæt ved Vinduet, med kolde Hænder — de kunde intet ta' sig til.

Fru Etvøs gik igen; hun vilde ikke spørge mer, hun gik kun lidt støjende om og væltede Laaget af «Karrene».

Madam Börner forstod saa vel: hun havde kogt i saa mange Slags Huse:

— Ligger her lidt Drikkepenge? sagde hun. For De viser vel Drengen herind, naar han kommer?

— Aa ja, aa ja, sagde Fru Etvøs, hvis Ansigt lyste op, mens hun søgte nogle Skillinger.

— Aa, Tak, aa Tak, sagde hun og tog Madammen om Haandleddene — hun vilde have trykket hendes Hænder: fra det Øjeblik forstod de to hinanden.

— Og det værste er, at man mister Smagen, sagde Madam Börner. Hun fortsatte til Silla om sin Sygdom, da Fru Etvøs var inde igen.

Fru Etvøs havde Kjolerne fremme — sin den sorte Silke og den hvide — bredte ud til Eftersyn over et Par Stole —:

— Mo'er, raabte Emmeline, der er han.

Det var Drengen med Varerne: Denne Vej, denne Vej, sagde Fru Etvøs, der følte hele den gamle Angest, mens hun viste den ranglede Urtekræmmer ud gennem Spisestuen; og de lyttede begge, Emmeline og hun, til han gik — med sin Drikkeskilling.

Det var som Fru Etvøs vaagnede op, da Varerne var vel i Hus. Hun var inde hos Etvøs og saá paa «Dekorationerne» — det var Lystrykket og et Par besynderlige Hjørnesofaer, hvis Bestanddele var Sengemadratser og Pakkasser —:

— Ja, naar de blot vil ta' til Takke ... saa gaar det jo nok, gaar det nok ... Hun var ude i Køkkenet og gik i Vejen, hvor hun stod:

— Ja, nu er der da no'et at ta' af, sagde hun og stod og følte lykkelig rundt paa Varebunken og løftede Vinflaskerne, med et Par Øjne, der straalte: en hel Velsignelse, sagde hun.

Hun vandrede tilbage til Etvøs, der draperede Sofaerne:

— Aa, ja, Etvøs, sagde hun og sad et Øjeblik og saá frem for sig: En Afveksling er det jo.

— Adolfa, sagde Etvøs, der gik til og fra og betragtede det fuldbyrdede:

— Det er en Ære — en uglemmelig Ære.

Hr. Etvøs svedte, som haglede det af ham.

Der blev ringet paa Gadedøren, og Fru Etvøs maatte ud for at lukke op. Det var Hofretspræsidentens Datter, en douce, glatbehandsket Dame, der nu paa tyvende Aar gik lydløs om i Præsidentens høje Embedsbolig og repræsenterede. Hun kom for at takke for Indbydelsen i den hemmelige Tanke at tilbyde ét eller andet til Hjælp.

Men da hun var kommen til Sæde midt i Forvirringen — Fru Etvøs løb rundt om en

Stol: her er saa uryddeligt, meget uryddeligt, sagde hun, for Etvøs dekorerer — opgav hun i Stilhed sin Tanke:

— Det var bedre, det hele blev énsartet.

Etvøs stillede sig bag hendes Stol for at sé, hvordan Arrangementet tog sig ud fra hendes Plads:

— Aa jo, vi gør, hvad vi kan, sagde han og slog fornøjet Manken frem og tilbage.

Emmeline vogtede, fra en Krog, mistænksomt paa Hofretspræsidentens Datter, saa længe hun var i Stuen.

Frøkenen maatte ind og sé Stellet, der saá ud, som var det stillet til Auktion paa det lange Bord i den Etvøs'ske Spisestue:

— Men det er jo ingen Sag, sagde Frøkenen, naar man, som De, har Tingene.

Hun gik hjem, hvid af Forskrækkelse over de Etvøs'ske Tilberedelser.

— Ligefrem paa Byens Vegne, sagde hun til Faderen, Præsidenten.

Fru Etvøs var vendt tilbage til de to Kjoler. Det blev til, at Inga skulde ind til Efterretten.

— — —

— Emmeline — er hun der?

Fru Etvøs var i Underliv og løb til og fra ud af Sovekamret. Det var Silla, der i sidste Nu var sendt til Hofretspræsidentens efter Servietter — man kunde ikke lade Ericsson, Lejetjeneren, det fremmede Menneske, haandtere de Etvøs'ske Mundvidskere: de var ikke til saa kombinerede Façoner.

— Er hun der?

Silla kom ikke. Hun blev jo standset foran hver Gadedør af en Veninde, der skulde ha'e Beretning, vidt og bredt:

— Og Talg ska' de osse æde, sluttede Silla foragteligt og løb videre (hun mente de mange Stearinfundamenter, som Madam Börner kunstfærdigen udhuggede for at bære hendes gastronomiske Undere).

— Naa — hej for en Fart, raabte Veninden, som blev staaende i Gadedøren. Der var noget utænkelig altid jumbende ved Silla bagtil. Det skyldtes en Slags Halvkrinoline, som hun standhaftig bar gennem alle Modens

Omvekslinger; hun gik aldrig paa Gaden uden hastig at iføre sig dette stærkt bevægelige Klædningsstykke.

— Nu er hun der, Mo'er, raabte Emmeline fra Vinduet.

— Aa — saa Gud ske Lov, sukkede Fru Etvøs, der i Sovekamret betragtede sin sorte Silke i Spejlet: Den havde trukket sig i de fleste Sømme.

Emmeline synede den ogsaa — stille, forfra og bagfra. Saa sagde hun med sin betænksomme Stemme:

— Moer, vi kunde blække den.

— Aa, nej, aa, nej, værgede Fru Etvøs sig mat og knappede de øverste Knapper i Livet: der stod et Par Lommetørklædesnipper frem over Underlivet. Fru Etvøs maatte nødvendig hjælpe lidt efter paa Fladheden, naar hun var i den Silke.

— Men din Broche, Mo'er, mindede Emmeline.

Brochen kom paa. Det var en stor rødmosset Mosaikamor, som glad afskød sin Pil

mod Beskueren — Fru Etvøs bar den til alle Festiviteter.

Etvøs slog Døren op: Naa — er du færdig? sagde han og skubbede hende bort fra Spejlet:

— Ja — naar de bare var her, sagde han, bare de alle var her . . .

Det var Adjunktens hele Sorg: at han ikke skulde faa hele Skaren sammen.

Fru Etvøs var inde i Spisestuen; hun arrangerede for hundrede Gang de mange Enebærkviste, hvormed hun havde fyldt de Kronbergske Opsatser.

Det slog et Par haarde Slag paa den yderste Dør. Det var Cerlachius, som sagde, han vilde bare sé ind om, før han trak i Kisteklæderne.

Han smækkede med Tungen ad den megen Madlugt, og vilde løbe igen:

— Det er sandt, lille Frue, sagde han, Karlen kommer hen med no'en Flasker. Jeg tænkte, det kunde aldrig skade. Börner véd, hvad de skal drikkes til . . .

Det var for at faa dét sagt, han var

kommen. Cerlachius havde megen Mistillid til de Etvøs'ske Vinsorter.

Fru Etvøs fulgte ham ud.

— Mo'er, bi lidt, sagde Emmeline, da hun kom ind igen. Hun satte dog en Smule Blæk, der paa det hvide, i Ærmegabet.

IV.

Det havde ringet.

De var der.

Alle Døre i det Etvøs'ske Paulun drønede paa én Gang op og i som under Jordskælv, saa alle Gulve rystede.

— Min Pige, skreg Etvøs fra Stuen: du skal vel være inde. Selv løb han ud.

— Ja, ja, Etvøs — men Inga . . .

Det var, som de alle drejede rundt om hinanden — bevidstløse, et halvt Minut, ligesom Faar under Torden.

— Mo'er hviskede Emmeline: du skulde lade Tjeneren lukke op.

— Ja — ja, Barn, men hvor er han?

Ericsson fandtes i Køkkenet, hvor han fik mange Ordrer af Madam Börner, der havde

iført sig en stor stram Kappe før Serveringen; tilsidst kom han ud og lukkede op.

Det var Fru Simonin med Truppen. Hun kom altid paa Slaget; det var en Slags Koncertvane, som hun bibeholdt ogsaa i Privathuse. Hun og de to Herrer fyldte hele Gangen med Pelse og kom endelig ind i Stuen, hvor der ingen var. Fru Simonin saá sig et Øjeblik om:

— Naa, det er her, sagde hun blot, vendt til Violinisten, og begyndte noget ublidt at stampe op og ned ad Gulvet i det Atlaskes Fodtøj — som om det var de andre, der havde fastslaaet det Etvøs'ske Festmaaltid.

Fru Etvøs dumpede brat ind — hun troede, Etvøs var her; hun hilste med to Kniks og maatte jo sige noget, mens de to Herrer bukkede, . . . om «Æren — Æren» og . . . «saa højt mod Nord», sagde hun hakkende og førte hjælpeløs den Mosaik-Amor frem og tilbage paa det flade Bryst.

— Ja, Billedet har vi, sagde hun saa fuldkommen ude af det, da Fru Simonin standsede under Lystrykket.

— Ich sehe das, sagde Fru Simonin meget

tørt og blev ugenert ved at gaa op og ned, som gjaldt det at holde Varmen paa en Jærnbaneperron: Hun blev mere og mere oplagt til at ta'e den Etvøs'ske Salon som en Fornærmelse, og Selvbeherskelse var just ikke nogen Egenskab, der netop betegnede hende.

Fru Etvøs havde jo set det, knap hun var indenfor Døren: at Ovnen var glemt — eller havde hun tænkt, det vilde gi'e Varme nok af alle de mange Mennesker, naar de kom? . . .

Hun vidste det ikke. Men nu var den glemt . . . .

Etvøs kom ind, med Handsker paa og bukkede — meget; men Fru Etvøs hørte slet ikke, hvad nogen sagde, selv stod hun og talte Engelsk, med en underlig ligesom forgemt Accent, med én af Herrerne.

Det var Tenoristen, en ung Capoul-Haaret Normand, Fru Simonin havde pousseret i Petersburg, og som svarede noget hen i Vejret paa sit Modersmaal.

Af de andre kom der stadig ingen, og de

blev ved at tale. Fru Etvøs hørte Etvøs sige: Rubinstein.

Lidt efter var de begge komne ud i Spisestuen igen — de vidste vel ikke selv hvordan —:

— Sér du, sagde Etvøs, der var fuldkommen febrilsk: at det er en meget behagelig Dame.

Fru Etvøs fandt hende ikke just behagelig, men hun havde overhovedet ikke ventet noget behageligt; hun stod foran Bordet og førte Hænderne over hinanden:

— Der er ikke i Ovnen, sagde hun blot.

— Men én maa vel være der inde, fôr hun op igen og gik ind.

— Was meinen denn eigentlich die Kerls? hørte hun Fru Simonin sige højt henne ved Vinduet, hvor hun skændtes med Violinisten.

Det ringede; det var Generalens.

— Nu har vi dem, sagde Etvøs, der strejfede op og ned forbi Spisebordet: nu er de der. Han turde ikke gaa ind.

Det blev ved at ringe og der kom flere

Gæster — fler og fler, Etvøs hørte Stemmerne i Gangen.

— Nu maa der rettes an, sagde Fru Etvøs, der kom ud, højrød i sit Hoved. Hr. Etvøs gav sig noget at bestille med Vinen og sagde:

— Hvordan gaar det, Adolfa?

— Der er kommet tolv, sagde hun blot igen og gik ud, mod Køkkenet.

I den lille mørke Gang stod Emmeline, som ikke holdt det ud inde hos de andre: Er Generalens der, Mo'er? hvidskede hun.

— Ja, svarte Fru Etvøs og gik ind i Køkkenet:

— Nu venter vi kun paa Lektorens, sagde hun hastig.

— Og de smaa Vandbakkelser, sagde Madam Börner, hvis Stemme fik ligesom en noget skarpere Klang, naar det nærmede sig Anretningen.

— Er de her ikke? sagde Fru Etvøs forvildet; hun vidste ikke, hvor hun skulde være: noget galt var der allevegne, og hun gik ind i Spisestuen igen og flyttede Tallerken-

stabler og Flasker meningsløst rundt paa et Anrettebord i Krogen:

— Men jeg skal huske Anderssons, sagde hun (Anderssons var den svigtende Bager) en anden Gang, en anden Gang, sagde hun, som skulde Etvøs' have Diner igen i den kommende Uge.

— Mo'er, hvidskede Emmeline, der var fulgt ind med hende og lyttede ved Stuedøren: der er ingen, som taler.

— Nej, sagde Fru Etvøs overbevist.

— Jo — nu Frøken Zelchen, mældte Emmeline.

— Der skulde jo ha'e været lagt Papir, sagde Fru Etvøs ganske aandsfraværende og saá ned ad Anrettebordets Bén, der rokkede.

Døren gik. Det var Etvøs:

— Der mangler kun Lektorens, mældte han svedt og forpustet, som var det en Nyhed.

— Ja, men bliv dog derinde, sagde Fru Etvøs. Emmeline var stille gaaet hen og lagde Papir under Anrettebordets Bén.

Døren lukkede sig paany bag Etvøs, der

igen gik over til Cerlachius og Herrerne, som, alt mens Ventetiden længedes, ligesom blev helt borte, som holdt de sig udenfor, med Ryggene mod Selskabet og Ansigterne ind i Væggen:

— Men jeg kan s'gu heller ikke forstaa, hvordan det er gaaet til, sagde Cerlachius, han var saamæn selv ganske svedt paa Adjunktens Vegne.

— Gamle Ven, sagde Etvøs, véd vi'et selv?

Der var igen en rum Tid ikke nogen anden, som sagde noget, end Frøken Zelchen, der stadig midt paa Gulvet førte en mager Konversation med to, tre Lokalspidser. Generalen holdt sig uafbrudt ved Siden af Fru Simonin, der var meget tavs, ubevægelig, som stod han Skildvagt.

Og den lille danske Vicekonsul, en spinkel og jomfrunalsk Person, der stadig trippede i sine smaa Lakstøvler, sagde vist for tiende Gang:

— Men mon hun ikke hellere taler Fransk?

Saa kom Lektorens. Der blev straks

ligesom lidt friskere Luft over Selskabet — man vidste, det var de sidste — mens Lektorinden, en ualmindelig bred Dame i broncefarvet Atlask med meget selvlavet Point de Laze over Barmen, særdeles rank gik gennem hele Stuen og sagde til Generalen i en afgjort Tone, saa det hørtes gennem den ganske Stue:

— Vil De maaske forestille mig?

Fru Etvøs lukkede Spisestuedøren op, og de saá, der var tændt paa Bordet. Herrerne begyndte at røre paa sig for at finde Damer, og Etvøs slog i Hænderne. Fru von Linden, en blond og svær Landadelsdame, der omtrent maalte Højde med Generalen, kom noget tungt op fra én af de Etvøs'ske Fletstole:

— Naa — Gud give, det gaar, sagde hun inderlig velvillig og stillede sig op med Præsidenten: Etvøs skulde jo gaa i Forvejen med Fru Simonin. Hun stod midt i «Truppen» — hun var blevet noget mildere stemt ved Lyden af Forsamlingens mange klingende Navne, og for Resten var hun jo ogsaa ret vant til selskabelige Overraskelser —:

— Na — lustiges Nest, sagde hun med

opskudte Skuldre paa sit Bajrisk til Violinisten, og gik med Etvøs.

Bogstavelig midt i Døren kilede en blond lille Spidsnæse med Lorgnet, der styrede Vicekonsulen til Bords, sig midt ind mellem Fru Simonin og Generalinden, der førtes af Grev Silfverhjelm af Toldvæsenet, og maalte Fru Simonin og hendes Diamantagraffer, som havde hele Fænomenet været livløst og udstillet i en Montre.

Fru Etvøs skulde have Tenoristen. Men først gik hun hen og stak bagfra stille sin magre Haand ind under Frøken Zelchens Arm:

— Tak, sagde hun sagte. Hendes Øjne skinnede, som havde hun høj Feber.

De Kronberg'ske Skatte gyngede noget paa Festbordet, før Ben og Slæb kom til Ro og alle var til Sæde i de to lidt ujævne Rækker — de Etvøs'ske Stole var jo af Højde lidt ulige.

Ericsson bød Suppen om under megen Højtidelighed.

Bag Fru Etvøs lukkedes Døren til Dagligstuen sagte. Det var Emmeline, som havde

slæbt Birkebrænde ind gennem Forgangen og vilde lægge i Kakkelovnen.

De havde baaret et Par Retter ud og ind.

Byens Folk nærmest sad, som var de indbudte Tilhørere og ventede paa, hvad der maatte komme; og Truppen spiste.

Etvøs hørte man sige: «Men De drikker jo ikke, kære Ven, De drikker jo ikke», og gøre mange Bommerter i de fremmede Tungemaal, som jo ogsaa dæmmede op for Konversationen, saa den kom kun som nogle meget lamme Brudstykker.

Fru Etvøs havde Sveddraaber paa Panden: hun saá alt som gennem et Slør.

— Der er ingen rigtig Munterhed, sagde hun med sin forlegne Stemme og løftede Glasset mod Lektorinden.

— Aa, synes De ikke, svarte Lektorinden med en Venlighed, der virkede ganske som et Dolkestød.

Truppen havde jo nok fortalt et Par Anekdoter, en hver — mens alle holdt inde med at spise undtagen Zelchens og Generalens

— men saa blev der bare ganske stille en lang Stund efter:

— Mon de drikker noget? Drikker de no'et derhenne? sagde Fru Etvøs nu, hun ogsaa.

— Raskere, min Ven, raskere, hvidskede hun til Ericsson.

Ericsson havde den Tilbøjelighed at standse lidt i Serveringen og ville høre, hvad der blev sagt.

Silla gik rundt med Saucene; hun lod Døren staa til den lille Gang, saa tætte Skyer stod fra det Madam Börner'ske Værksted ind i Stuen, hvor der i Forvejen var hedt nok, og Herrerne i Stilhed begyndte at blive rødhovedede.

Børnene begyndte man ogsaa at høre; de tog sig til, Gud maa vide hvad, Stolen brændte under Fru Etvøs, som de larmede:

— Om jeg rejste mig, sagde hun over til Fru von Linden, da der pludselig lød et Bums, som satte en Vædder mod Døren til Gangen.

— Aa — det er Børnene, sagde Fru Etvøs, der kom op fra Sædet.

Der blev meget stille efter Plumpet, saa alle hørte Fru Simonin sige — det var noget af det første, hun havde sagt —:

— Sie haben Kinder? sagde hun højst uforstyrret.

— Ja, ni, sagde Etvøs.

— Neun.

Fru Simonin lagde Kniv og Gaffel fra sig og saá ned paa Fru Etvøs med uskrømtet Forbavselse:

— Sie Unglückliche, sagde hun saa i et Udraab, som kom det fra Hjærtets Dyb.

De brast alle uvilkaarligt paa én Gang i Latter og lo, saa de dukkede frem over Bordet, men Fru Simonin, der ikke syntes, der var noget morsomt i det, raabte uforstyrret ind i Støjen:

— Ja, ich meine das, saa de lo igen højere end før.

De holdt slet ikke op. Cerlachius, der blev ved at klukke, sagde:

— Ja — hun kan saagu ha'e Ret i det, og drak med Adjunkten.

De lo igen og begyndte at tale, mens de lo. Det var, som var der faldet en Sten fra Fru Etvøs' Hjærte: Præsidenten drak med hende og ogsaa Generalen løftede sit Glas; hun var af Glæde som det dryppende Blod.

Fru Simonin skød Diamantarmbaandene af sig og puttede dem i et Glas: hun var kommen til sit Yndlingstema: om Menneskeslægtens Formerelse.

Hendes lystige Bajrer-Dialekt lød over det hele — hun gik gladelig ind paa sit Æmne med de dejlige Arme helt frem over Bordet. Herrerne saá kun hende med Busten som den bevægede Kalk af en stor hvid Blomst op over Kniplingerne, mens hun talte. Generalinden og Frøken Zelchen ligesom fjærnede en lidt vel stærk Odeur med deres højtidelige Vifter.

Spidsnæsen sad som fra det Nu, hvor hun kom til Bords, med Handskerne ved Siden af sig og væbnet med Lorgnetten, som havde hun anbragt sig i et Parket.

Lektorinden sagde stramt til sin Herre, der ikke hørte det:

— At hun havde ventet dette af saadanne omkringrejsende Damer.

— Gott, dass die Weiber sich dazu hergeben, blev Fru Simonin ved og løftede Armene i Forbavselse.

Fru Linden lo omkap med Herrerne og satte begge Albuerne paa Bordet: Glad Person, sagde hun til Præsidenten, der havde skudt Guldbrillerne op og saá paa Fru Simonin med de blotte Øjne.

Turen kom til Cerlachius's gode Bourgogne, og Alverden drak med Etvøs, der sad bred af Lykke paa sin Stol: Tak, kære Venner, Tak, kære Venner, sagde han og slog ud med Haanden.

Og Fru Etvøs sagde til Tenoristen med et lille, endnu frygtsomt Smil:

— Nu tror jeg dog ikke, hun keder sig saa meget, og da Tenoren var vis paa det modsatte, sagde hun og smilede saa lykkelig med hel aaben Mund:

— Aa, Gud ske Lov — tror De, tror De? . . .

Silfverhjelm drak forstaaende med Cerlachius — han kendte Bourgognen — og Violinisten lagde i Vej med en Historie, som alle hørte, under Latter. Fru Simonin havde det oppe ved sin Bordende mellem Etvøs og Generalen saa hyggeligt som i en Kakkelovnskrog.

— Ja, wer nur jetzt a' gutes Glas Bier hätte, sagde hun, som var det Højden af Velvære.

Etvøs saá lidt uvis paa hende:

— Men det kan jo skaffes, sagde han saa og rejste sig, lidt usikker var han, da han kom op.

— Hvilket? hvilket, Etvøs? spurgte Fru Etvøs urolig nedefra.

Og Spidsnæsen, der ikke heller havde hørt, spurgte højt og med fremstrakt Hals:

— Hvad vil hun ha'e?

— Ach — a' Glas Bier, sagde Fru Simonin yderlig beroligende. Ved Generalindens Bordside blev der mere og mere tavst; de ud-

spilede Vifter virkede næsten som et Slags Stakit.

Etvøs var ude. Dørene lod han staa.

— Er der Øl? sagde han forvirret og løb rundt, som kunde han finde Øllet et eller andetsteds paa Bordene. Har vi Øl?

— Hvad? sagde Madam Börner, der var ved den søde Budding.

— Hun ønsker Øl, sagde Etvøs, der forfjamsket rodede i sine tomme Lommer.

Og de andre gentog det, ganske hallucinerede af dette højst simple Ord, mens ogsaa de begyndte at bevæge sig sanseløst rundt.

— Ja — Silla har vel Penge, sagde Etvøs, der brat brød af: Men rask — rask — — sagde han og løb ind.

Inde havde Fru Etvøs faaet Ericsson fat:

— Emmeline har Penge, hvidskede hun og sendte ham ud. Gustaf Adolf af de ni sprang efter Øllet.

Der var blevet ligesom lidt mere stille igen, og Fru Simonin, der havde sét let ned over Generalindens Række (Generalinden var en født Prinsesse Trubetzkoï og hun til-

bragte sin finske Forvisning med et Udtryk i Ansigtet som en Potentat, der døjer en Gallaforestilling hos en mindre Fætter og i et Sprog, han ikke fatter), slog over i Fransken og bragte Generalinden en Hilsen fra Fyrstinde Ghika, som hun netop havde truffet i Paris.

Hun blev ved at tale Fransk, mens hun sprang over til Rumænien og fortalte om Dronning Elisabeth — *la charmante femme!* — og Hoffet i Bukarest.

— Rene Tyve er de i det Hul, sagde Violinisten kort og han begyndte at fortælle en Anekdote om Hofmarschallen i Rumænien, der havde stjaalet det Armbaand, Dronningen vilde skænke Fru Simonin; Fru Simonin hørte ikke; hun blev ved at konversere Generalinden, der lidt efter lidt tøede op og spurgte, om en Agraf af Perler paa Fru Simonins Skulder hørte til en Garniture — hvad den ikke gjorde, den var en Gave af Hendes Majestæt Dronningen af Spanien:

— *Des perles exquises — n'est-ce-pas, madame.*

Generalinden faldt hen i Lovtaler, over

Perlerne. Og Fru Simonin kaldte Violinisten op — Etvøs var ude igen at se om Øllet —:

— Ôtez ça, sagde hun, og han løste Agraffen, der begyndte at gaa rundt, mens Fru Simonin igen slog over i Tysken og fortalte om, hvordan hun havde spillet Billard med Majestæten Kong Alfons.

Agraffen gik fra Haand til Haand, mens Fru Simonin blev ved at fortælle, saa det summede med kongelige Navne rundt om de kronberg'ske Opsatser, og alle hørte til med glade og skinnende Ansigter, som faldt al den Hof-Sol paa dem selv, der var her til Bords med Berømtheden.

En efter en følte atter Trang til at drikke med Værtens, og der var en stadig Nikken og Skaalen over Bordet med Tak og Tak tilbage — kun Lektorinden sad lige upaavirket og holdt Agraffen fra sig, som om den lugtede stygt:

— Naa, lad os hellere sige, den er fra en Prins, sagde hun og lod den gaa videre, saa Fru Etvøs fik den i sine magre Fingre:

hun kendte ikke Livet igen, syntes hun, Fru Etvøs:

— Aa — at det skulde kunne hænde hos os, sagde hun og sad og drejede Perlesmykket i sin Haand.

— Mais, madame, vous oubliez votre bock, sagde Generalinden og pegede med et affabelt Smil over paa den ankomne Flaske, som Fru Simonin lod staa.

De havde naaet Stegen, som Ericsson, der havde faaet tømt adskillige Vinrester paa Marschen gennem den lille Gang, bød om med smaa opmuntrende Skulderknubs til Kendinger — Ericsson havde den Vane at protegere visse Yndlinge under Serveringen — og Fru Etvøs tænkte pludselig paa Inga og rejste sig stille, da Etvøs med ét stod op; og hun satte sig igen, som blev hun trykket til Jorden:

— Etvøs vilde tale.

— Nu skaaler Adjunkten, raabte Silla, der bar Kompotten, i Forbifart og slog Døren op til Indelukket, hvor Emmeline sad paa Sengekanten ved et Lys i en Flaske og sled med den Hvide: der skulde med Blonder

dækkes en sidste Rift, mens Inga kuldegysende ventede i et lille Skørt:

— Nu skaaler Adjunkten, hørte man Silla igen i Køkkenet.

Emmeline sad ganske stiv, foran Lyset, med Hænderne i sit Skød — man hørte alt gennem de aabnede Døre.

Etvøs stod lidt, saa sagde han med en meget lav Stemme og lige tæt ind paa Fru Simonin:

— Jeg vilde kun takke Dem — takke Dem, fordi De i Dag har givet os Glæde og Glans — — og Glans, gentog han endnu sagtere, mens han stirrede frem over Bordet og tav igen, han fandt ikke flere Ord.

Der var stille lidt. Saa raabte de alle Hurra, ni Gange og alle Herrerne brød op, under Støj, for at klinke med Fru Simonin.

Fru Etvøs sad og saa op mod hende, der smilte over alle de bukkende Ansigter — ogsaa Generalinden havde rejst sig i sit Silke:

— Hvor De maa være lykkelig, sagde Fru Etvøs halvsagte og dvælende til Tenoren og tog ikke Øjnene derfra.

— Aa, nej, svarte han kun langsomt og stirrede, han ogsaa, frem for sig — men en anden Vej.

Inga var inde ved Efterretten. Mens hun gik fra Skød til Skød, kom Fru Simonin i Tanker om sin Agraf. Den fandtes landet hos Vicekonsulens Dame: hun havde ikke kunnet skille sig fra den.

De brød op fra Bordet, og der blev en høj Takken fra alle Stuer, hvor alle talte, muntre og mætte, og Etvøs gik fra Favn til Favn: —

— Tak, min Bro'er, sagde Silfverhjelm og slog Adjunkten fast paa begge Skulderblade.

Fru Etvøs gik mellem Damerne fra Haand til Haand.

— Dejlig Dag, sagde Fru Linden og trykkede hendes Fingre med sine svære Hænder, før hun tungt faldt ned paa et af de Etvøs'ske Arrangementer:

— Aa, Gud ske Lov, sagde hun og sukkede langt og befriet.

Fru Etvøs var gaaet videre. Hvad hver

enkelt sagde, hørte hun slet ikke, men hun saá dem smile og vidste, det var venligt — mens hun ligesom gled fra Kreds til Kreds. Hos Lektorinden stod der ogsaa to Damer, som tog hende længe i Haanden og talte om, hvor godt alt var gaaet:

— Og det er ikke let, naar man tilmed maa laane sig frem, sagde Lektorinden.

— Aa, nej, brød Fru Etvøs ud og trykkede hendes Haand fast, hun var altfor lykkelig til at føle nogen Brodd. Hun gik forbi Fru Simonin — der med Truppen havde trukket sig lidt tilbage imod Vinduerne: Na, Kinder, sagde hun, schwer mit so verschiedenen Wölfen zu heulen — og hun gik hen og tog Cerlachius i begge Hænder. Hun sagde ingen Ting, men stod bare og saá ham taknemmelig op i det røde og runde Ansigt.

Der blev stort Spektakel. Herrerne gik allerede i Gang med megen Cognac, og Violinisten gjorde Behændighedskunster med en Underkop midt i en Kreds af Damer. Silla, der skulde samle Kaffekopper sammen, mønstrede, med den fyldte Bakke støttet mod sin

Mave, nøje hver enkelts Toiletteprægt, og Grev Silfverhjelm vilde, ført af Ericsson, ud at komplimentere Madam Börner.

Alle Døre var aabne, det var, som det hele Hus flød i ét i den festlige Glæde. Inderst saá man et Øjeblik Emmeline, der uddelte Rationer til de otte ved Lyset i Flasken paa Bordet ved Fodenden af Sængene . . . .

— Nu er De tilfreds, sagde den lille Tenorist, der stod ved Siden af Fru Etvøs.

— Ja, sagde hun, og lo ham lige op i Ansigtet som et Barn.

V.

Fru Simonin gabede adskilligt bag sin Vifte.

Nu havde hun til Afveksling flyttet sig over mod Kakkelovnen — den var glohed nu, takket være Emmeline — og stod med et Par Herrer, hvoraf den ene var Vicekonsulen:

— Altes Ding, sagde hun for at komme løs igen og pegede paa Klaveret.

Hun slog et Par Toner an, idet hun gik forbi, og endnu et Par:

— Sie, Berg, sagde hun med ét interesseret: hören Sie doch, es klingt wie eine Spinette.

Hun skubbede til Pianostolen og satte sig, mens hun blev ved at tage nogle Akkorder.

Der var ingen der vidste, hvordan Frøken

Blanck, Spidsnæsen, pludselig var kommen forrest og sad to Skridt foran alle andre, i en Fletstol med sin Lorgnet.

Stille var der blevet som med et Slag. Etvøs stod ved Siden af sin Kone:

— Adolfa, Adolfa, blev han ved at hviske, mens han krampagtig klemte om hendes Haandled.

Fru Simonin slog over i et lille Stykke af Haydn.

— Klingt doch lustig? was? sagde hun, da det var ude.

Ingen svarede, og hun spillede igen — en lille Ting af Scarlatti. Fru Etvøs saá ud, som saá hun et bibelsk Syn midt i sin egen Dagligstue.

Fru Simonin holdt op og slog kun endnu lidt i Tasterne:

— Singt denn hier Niemand? sagde hun i en Tone, saa hun kunde lige saa godt have spurgt, om muligen ikke nogen af Herskaberne gik paa Hænderne.

— Jo — Hr. Etvøs sang . . .

— Hr. Etvøs er Stedets Tenor, sagde Vicekonsulen, der læspede.

— Dann singen Sie doch etwas, sagde Fru Simonin i ganske den samme Tone og blev ved at slaa Knips til Tasterne.

Etvøs var bleven saa bleg som et Lagen:

— Det kunde der jo slet ikke være Tale om, sagde han, og førte de svedige Hænder hen over hinanden: at synge for hende (han kunde knap faa Ordene frem) — ja, hvis han havde no'et — om han blot havde no'et. —

— Men — og han gik nærmere til Klaveret — det var altsammen gammelt, hvad han havde . . .

Selskabet nedlagde dæmpede Indsigelser. Fru Etvøs stod bag Ryggen af sin Mand og trippede ligesom han, mens hun bevægede Læberne til Ord, som ingen hørte.

— Om han ikke vil synge, sagde Fru von Linden mat og lagde Hænderne tungt i sit Skød.

— Og nu efter Maden, sagde Etvøs, i den tunge Luft . . . Og hvem skulde akkompagnere?

— Ah — ich, sagde Fru Simonin, i den samme Tone som før.

— Syng *Alfredo*, sagde Fru Etvøs, der stadig stod lige bag sin Mand og næppe fik Ordene frem af Bevægelse.

— Ja, ja, sagde Etvøs, der ikke saá Noderne: men hvor er den?

Fru Etvøs var borte. Hun var efter Pastillerne og saa det lunkne Vand til at rense Munden med.

— Men denne Luft, sagde Etvøs, og nu er der tilmed lagt i . . .

Han tænkte paa at aabne et Vindu i Spisestuen, og han løb ud i sin Forvirring, gennem alle Rum ind i Sovekamret:

— Hvem har da ogsaa lagt i? raabte han, saa man kan kvæles derinde.

— Jeg, Fa'er, sagde Emmeline.

— Naa — altid skal ogsaa du gøre, hvad ingen be'er dig om.

Etvøs gik bort fra Spejlet, hvor han havde ordnet sig som en Aktør i en Foyer.

— Altid, sagde han igen og gik.

Emmeline havde ikke svaret. Langsomt

begyndte det at svide i hendes Øjne: saa græd hun ganske stille, siddende i Krogen ved sin Sæng — hun havde gennemgaaet saa mange Sindsbevægelser i disse fire og tyve Timer.

Fru Etvøs kom med det lunkne Vand:

— Aa, Emmeline, sagde hun undskyldende, Fa'er skal jo synge.

Han var allerede begyndt, og Fru Etvøs blev staaende. De lyttede begge to, Moder og Datter, med fremadbøjede Hoveder, ubevægelige:

— Han er ved Stemme, hviskede Fru Etvøs med et Smil, og de lyttede igen.

— Nu kommer det Sted, sagde Fru Etvøs og tog Emmeline om Armen. Det var en Passage, som det ikke faldt Jakob Etvøs saa let at komme over netop med Brysttone.

— Ja, han er ved Stemme, gentog hun igen og smilte: Stedet var klaret.

Da Etvøs holdt op, klappede de alle, og Fru Etvøs slap Emmeline, dirrende af Bevægelse; som vilde hun hastigst ind i Støjen, aabnede hun Døren og gik ind i Lyset. Etvøs straalede og sagde:

— Ja — naar man bliver saaledes akkompagneret, og famlede om nye Noder.

— Er hat ja gelernt, sagde Violinisten, der gik frem mod Fru Etvøs.

— Ja — studeret har min Mand, sagde hun.

Kun Silfverhjelm sagde til Cerlachius:

— Ja — jeg er nu ikke musikalsk, og vendte tilbage til Spisestuen, hvor Emmeline var listet frem: hun vilde sé sin Fader.

Etvøs begyndte at synge igen — vendt imod Selskabet, purpurrød, gyngende med Kroppen, slyngende de slidte Toner ud, højere og højere, med straalende Ansigt, rent borte, mens Fru Simonin lidt efter lidt ligesom blev ganske Automat — med Hovedet paa Skæv — og kun lod Hænderne gaa op og ned, op og ned ad Tangenterne.

Tenoristen maatte i Skjul. Han søgte til Etvøs' Værelse, hvor der brændte en stille Lampe.

Men bag Døren stødte han paa Fru Etvøs, der sad gemt, stirrende gennem Sprækken, med rokkende Hoved, ind paa Manden, der sang.

Tenoristen blev forvirret og vilde sige

noget — et Adjektiv om Sangeren, men fik ikke Tid, for Fru Etvøs stod pludselig op og fik ham med et ned paa en Stol og begyndte at tale — til ham, den vildfremmede, den ligegyldige om deres Liv, det trange Liv, deres Tilværelse, saa smaat, saa smaat, sagde hun.

— Og der er ingen Forandring, sagde hun, i de lange Aar. Hun gentog Ordene, som talte hun til sig selv, og hun saá atter paa ham, med Ansigtet ind i hans, vedblivende at tale, febrilsk og hastig fortællende om deres Ungdom, at hun havde rejst — «der ude, der ude», sagde hun; om Etvøs, hvad han vilde hvad han havde tænkt:

— At bryde ud — for der var Kræfter, sagde hun og førte de udspilede Hænder som to trætte Hamre op og ned mod sine Knæ.

— Og saa sidder man her, sagde hun og pludselig stirrede ham ind i Ansigtet med et Par Øjne, der intet saá: her . . .

Hun skød Døren til — der inde blev Etvøs ved at synge, sang Arie paa Arie, alle Herrer var flyttede til Spisestuen nu — og hun blev ved at holde Tenoristen fast med

samme Strøm af Ord, bøjende sig frem imod ham, holdende om hans Hænder:

— Saa blir det Længsel, forstaar De, den lange Længsel, forstaar De, mens man sidder her Aar efter Aar . . .

Pludseligt brød Taarerne ud af hendes Øjne, og hun græd, sagte og ustandseligt, bestandig med Ansigtet vendt imod ham.

Den lille Tenorist havde ikke rørt sig, han vidste ikke et Ord at sige, sagde kun og bukkede halvt:

— Ja, man forstaar jo, forstaar jo . . . at her er indskrænket, Frue.

Ude i Stuen var Etvøs holdt op at synge, og alle Mennesker talte i Munden paa hinanden. Med ét slog Fru Etvøs Døren helt op igen:

— Nu er de nok færdige, sagde hun og søgte at betvinge sig, Tenoristen kun bukkede og gik uden Ord; Etvøs var gaaet ind i Spisestuen, hvor alle klappede; han ligesom førte Haanden hen over Lektor og Cerlachius:

— Nu har man for Resten først Røsten, sagde han og slog sig ind mod Struben.

Saa vendte han tilbage til Stuen, og Damerne samledes i en Kreds for at sige ham Behageligheder:

— Nej vist, sagde han, man har jo ikke glemt alt: det blusser op i de begejstrede Øjeblikke.

Men pludselig blev han distræt og stod og stirrede med et Par tomme Øjne, til han brød ud af Kredsen med et brat: «Undskyld». Han havde faaet Øje paa Violinisten, der endnu ikke havde udtalt sig.

Han skød hen imod Violinspilleren med mange sære Kast med Hovedet, og han begyndte en Samtale om Kunstsang: han vidste ikke, hvordan de Folk ansatte Tonen.

Og midt i det sagde han med et kort lille' Nik — halvhøjt, saadan som Kolleger imellem —:

— Naa — hvordan var'et saa?

Violinisten saá først lidt paa ham — han havde ikke mere Tanken ved de Etvøs'ske Ydelser — før han sagde:

— Jo, det er en overordentlig udholdende Stemme.

Der gik et Lys op over Etvøs' Ansigt:

— Ikke sandt? sagde han og nikkede med et ubeskrivelig tilfredsstillet Tonefald:

— Man véd dog noget om Sang, sagde han og talte længe om, hvordan han ansatte Tonen.

Generalinden havde allerede faaet Overkastet om sig for at bryde op, og Fru Simonin kom op af Stolen, lidt vel hastigt:

— Ja — gehen wir, sagde hun og tog et langt Ryk i sine Handsker.

Der blev et stort Opbrud af alle Damer, mens Fru Etvøs kom ind fra Adjunktens Stue:

— Allerede, sagde hun, men skal det være allerede . . .

— Saa brat det dog kom, sagde hun og tog Haand efter Haand.

— Naa, De maa saamæn være træt, sagde Fru Linden og slog hende ned paa begge Skuldre.

— Aa, nej, aa, nej, sagde Fru Etvøs kun og rystede paa Hovedet, mens hun beholdt hver enkelt Haand, som vilde hun slet ikke slippe den:

— Men det er slet ikke saa silde, sagde hun til Lektorinden.

Døren til Gangen stod aaben, som gennem en Taage saá hun Damerne én efter én forsvinde ind i de store Kaaber . . .

Men Herrerne var ikke saadan til straks at faa med, de drak endnu, de raabte ogsaa Hurra for hende, og hun drak med et Øjeblik — til ogsaa de var ude, og hun hørte dem bare tumle i den yderste Gang:

Det var Cerlachius' Stemme:

— Saa drak vi det festlige Bæger, sagde han.

Nu slog Gadedøren i.

Fru Etvøs hørte endnu Stemmerne langs ad Gaden. Saa blev ogsaa dér stille.

Længe gik hun om, som lyttede hun endnu efter den døde Støj — rundt om stod Fletstolene forladte, Bordet var fuldt af de halvtømte Glas.

Lysene i Stagerne slukkede hun, ét efter ét — af økonomisk Vane — saa kun Lampen brændte og der blev halvmørkt igen.

Men saa faldt hun pludselig sammen og

hun græd igen, med Hovedet ned mod sit gamle Klaver.

Det var Silla, der vækkede hende. Madam Börner ventede paa at sige Farvel.

Fru Etvøs gik ud i Køkkenet, hvor Madam Börner sad meget tilknappet ved Vandspanden. Hun takkede saa mange, mange Gange, sagde hun med sin Stemme, der var usikker af Graaden endnu.

— Det var ogsaa den store Bryllupsanretning, sagde Madam Börner, der ikke bevægede sig.

— Men det har da ingen Hast, sagde Fru Etvøs, der satte sig paa Blokken og tog Kogekonens Hænder, hendes ogsaa: man kan vel tale lidt, sagde hun, det er da ikke saa silde . . .

Men Madam Börner havde Hast: Det var ikke for sin Fornøjelse, hun kogte rundt om — .med sin Sygdom. Men man havde Børn, syv Børn, og Börner, han var ikke paalidelig. Og værst var'et de Dage, hun var ude.

Madam Börner sad og talte i én Tone med Øjnene ned i sit Skjød.

Fru Etvøs hørte knap, hun sad kun, med

Ansigtet ved Siden af Madammens og rystede paa Hovedet; hun vidste, det var en Vise om Elende:

— Ja vel, ja vel, sagde hun ligesom et Omkvæd og blev ved at bevæge Hovedet som et Akkompagnement.

Men saa vaagnede hun og sagde: Men har De faaet no'et? . . . De har jo ikke faaet no'et — med hjem. Der er da Munde nok, som maa smage . . .

Og hun begyndte at pakke ind, Stykke paa Stykke, af Levningerne, i en Kurv.

Saa gik Madem Börner, og ogsaa i Køkkenet var der tomt.

. . . . .

Gæsterne gik hjem ad Gaderne. Lektorinden tog lidt haardt om Armen af Lektor:

— Hun var dejlig Louise, sagde Lektor og standsede under en Lygte.

— Hun var nøgen, Kalle, svarte blot Lektorinden.

Lektor gik duknakket videre i Tavshed.

Da hun aabnede Gadedøren, sagde Lektorinden afsluttende og drejede haardt i Laasen:

— Det er Cerlachius, der har betalt.

Spidsnæsen blev fulgt af den danske Vicekonsul, der nu paa Hjemvejen var fuld af franske Adjektiver:

— Det siger jeg, sagde Frøkenen: hun er ikke proper.

. . . . . Generalinden var længst hjemvendt og tog Haarblomsterne af foran sit Spejl. Da hun løste den sidste Blomst, sagde hun og skød Skuldrene op, mens hun vendte sig om til Generalen:

— C'est bonnet blanc et blanc bonnet.

Fru Simonin hvilede, oppe i sin Stue, ud i en Slaabrok. Længe betragtede hun Spidsen af sine Tøfler: i Morgen var det hos Generalens, der skulde spises.

Saa slog hun Hælene sammen og sagde resigneret:

— Na — am End', sie haben ihr Geld bezahlt.

Etvøs havde fulgt Tenoristen, der helst vilde gaa til Hotellet. Han var endnu ved Kunstsangen og vidste ikke, hvordan de Folk behandlede deres Instrument.

Han standsede ved hvert tiende Skridt.

Da de endelig skiltes ved Hotelporten, sagde Etvøs hastigt og saá hen over Sangeren:

— Mon det var for silde at bryde ud?

Og da Tenoren øjensynlig ikke forstod, sagde han:

— Jeg mener at bygge paa denne her? og pegede hurtig paa sin Strube.

— Men hvorfor vel? sagde Tenoristen og blev blodrød.

Etvøs blev ved at gaa op og ned i Gaden, længe.

Da han endelig kom hjem, var han endnu stadig i Ekstace, men tilsidst kom dog alle i Sæng.

Faderen sov allerede, da Emmeline rejste sig halvt op fra sin Madrats:

— Mo'er, hviskede hun.

— Ja.

— Jeg hørte Frøken von Zelchen sige noget.

— Hvad da, hviskede Moderen.

— At det jo var en udmærket Dag, sagde hun til sin Fa'er.

— Hvor hørte du det? hviskede Fru Etvøs tilbage.

— Jeg havde listet mig ned i Porten, da de gik, sagde Emmeline.

Fru Etvøs laa og smilte:

— Godnat, Barn.

— Godnat.

. . . . .

Tredjedagen efter rejste Fru Simonin om Morgenen. (Hun skulde konsertere i Rusland. Sytten Koncerter i en og tyve Dage, ét Program. Begyndelsen skulde ske i Kiew. Saa fulgte de øvrige Byer — hun kendte ikke deres Navne.)

Fru Etvøs var paa Banen med et Par Roser i Staniol — saadan et Par fattigbladede, blege no'en, som kan halvt springe ud paa et Gravsted, ved Juletid.

Etvøs havde jo ikke Tid — han var paa Vejen til sin Skole.

Men i en af Gaderne, som Jærnbanen skar, stod en lang Figur og svingede med en Hat.

Det var Etvøs med to af de ni, der løb til Skole. Vinden tog i de lange Uldtørklæder som tre graa Faner.

IRENE HOLM.

I.

Det blev læst op en Søndag efter Gudstjenesten, af Sognefogdens Søn, ved Stævningsstenen udenfor Kirken: at Frøken Irene Holm, Danserinde fra det kongelige Teater, den første November i Kroen vilde aabne sine Kursus i Holdning, Dans og Bevægelse, saavel for Børn som for Viderekomne, Damer og Herrer — saafremt et tilstrækkeligt Antal Deltagere tegnedes. Prisen fem Kroner for hvert Barn, for Søskende Moderation.

Der tegnedes syv Deltagere. Jens Larsens stillede de tre «paa Moderation».

Frøken Irene Holm ansaa det for tilstrækkeligt. Hun kom en Aften sidst i Oktober og stod af i Kroen med sin Bagage, en gammel Champagnekurv, der var bundet sammen med et Reb.

Hun var lille, tyndslidt med et firtiaarigt Lillepigeansigt under en Skindbaret, og gamle Lommetørklæder bundet om Haandleddene mod Gigt. Hun udtalte alle Konsonanterne og sagde: «Tak — aa tak — jeg kan jo selv» til hver Haandsrækning og saa hjælpeløs ud.

Hun vilde kun nyde en Kop The og krøb saa i Sæng i Lillekammeret bag Storstuen, tænderklaprende af Angst for Spøgelser.

Næste Dag kom hun tilsyne med Lokkehoved og stram Figurkaabe med Skindkant, der bar Mærker af Tidens Tand. Hun skulde besøge de ærede Forældre. Hun turde maaske spørge lidt om Vejen. Madam Henriksen gik ud i Gangdøren og pegede paa Gaardene ud over Marken. Frøken Holm nejede ad de tre Trappetrin af Taknemlighed.

— Skrog, sagde Madam Henriksen. Hun blev staaende i Gangdøren og saa efter Frøken Holm, som gik ned mod Jens Larsens oppe paa Diget — for at skaane sit Fodtøj. Frøken Holm var «chausseret» i Gedeskind og Strømper med Ret og Vrang.

Da hun nu havde besøgt Forældrene —

Jens Larsens gav ni Kroner for sine tre — søgte Frøken Holm om Lejlighed. Hun fik et lille hvidkalket Kammer hos Smedens med Udsigt ud over den flade Mark. Møblementet var en Kommode og Sængen og en Stol. Mellem Kommoden og Vinduet fik Champagnekurven sit Sted i Krogen.

Der flyttede Frøken Holm ind. Formiddagen gik med mange Processer med Krøllepinde og kold The og varme Grifler. Naar Krøllehovedet var i Orden, ryddede hun op, og om Eftermiddagen hæklede hun. Hun sad paa sin Champagnekurv i Krogen og stjal det sidste Lys. Smedemadamen kom ind og satte sig paa Træstolen og snakkede. Frøken Holm hørte til smilende og med graciøse Nik med det lokkede Hoved.

Madammen spandt Historien ud en Timestid i Mørkningen til Nadveren skulde paa Bordet. Frøken Holm vidste sjældent, hvad hun havde fortalt. Udenfor Dans og Positioner og saa Regnskabet for Brødet — et langsommeligt, evigt Regnskab — havde denne Verdens Ting lidt svært ved at bryde ind til

Frøken Holms Bevidsthed. Stille blev hun siddende med Hænderne i Skødet, paa sin Kurv og stirrede blot paa den smalle lyse Stribe under Smedens Dør.

Ud gik hun ikke. Hun fik Hjemvé, naar hun saá de flade, øde Marker. Og saa var hun ogsaa bange for Tyre og løbske Heste.

Naar det blev ud paa Aftenen, kogte hun Vand i Kakkelovnen og spiste. Saa kom Turen til Papillotterne. Naar hun under Afklædningen var naaet til Underpermissioner, gjorde hun sine «Pas» ved Sængestolpen. Hun strakte Benene, saa hun svedte ved det.

Smeden og hans Kone veg ikke fra Nøglehullet. De saá Balletspringene bagfra; Papillotterne strittede paa Issen som Piggene paa et Pindsvin.

Frøken Holm blev saa ivrig, at hun begyndte at nynne højt, mens hun gik i Gulvet og op, i Gulvet og op ....

Smed og Kone og Børn sloges ved Nøglehullet.

Naar Frøken Holm havde øvet sine Minutter, krøb hun i Sæng. Naar hun øvede,

kom hun næsten altid til at tænke paa «da hun var paa Skolen ved Dansen» .... Og pludselig kunde hun le halvhøjt op med en tøset Latter, midt som hun laa ....

Og hun faldt i Søvn, mens hun endnu tænkte paa den Tid — den lystige Tid ....

Prøverne, naar de stak hinanden med Knappenaale — — i Læggene .... og hvinte ....

Og Aftenerne — — i Garderoberne .... hvor det summede .... alle Stemmerne .... og Regissørens Klokke ....

Frøken Irene Holm vaagnede endnu om Nætterne, naar hun havde drømt, hun forfejlede en Entré ....

II.

— Nu — en — to — .... Frøken Irene Holm løftede Kjole og strakte Fod .... Ud tilbens — en — to — tre.

De syv var ind tilbens — med Fingrene i Munden, mens de hoppede.

— Lille Jens — ud tilbens — en, to, tre — Kompliment — en, to, tre — en Gang til ....

Jens Larsens tre gjorde Kompliment med den stive Tunge langt ud af Munden ....

— Lille Maren højre — en — to — tre — Maren gik til venstre ....

— Om igen — en — to — tre —

Frøken Holm sprang som et Kid, saa man saá et langt Stykke af de «Ret og Vrang» ....

Kursus'et var i fuld Gang. De dansede tre Gange om Ugen i Krosalen ved to Lamper,

der hang under Bjælken. Det gamle Støv stod op i den kolde Stue under Trinene. De syv var vildfarende som en Flok Skader. Frøken Holm rettede Rygge og bøjede Arme.

— En — to — tre, battement . . . .

— En — to — tre — battement . . . . De syv faldt ned fra Battementet og skrævede . . . .

Frøken Holm fik Støv i Halsen af at raabe. De skulde danse Vals, Par og Par. De holdt sig langt ude fra hinanden, generte og stivarmede, som om de drejede i Søvne. Frøken Holm talte og svingede dem.

— Godt — sving — fire, fem — godt, sving — lille Jette . . . .

Frøken Holm blev ved at følge efter Jens Larsens midterste og lille Jette og drejede dem, som man slaar til en Top . . . .

— Godt — godt — lille Jette . . . .

Lille Jettes Moder var der for at se til. Bønderkonerne kom med Hattebaandene bundet i stive Sløjfer og saá til, langs Væggene, ubevægelige med Hænderne i Skødet, uden at veksle et Ord med hinanden.

Frøken Holm kaldte dem «Frue» og smilte til dem under Battementerne.

Turen kom til Les Lanciers. Jens Larsens «tre» sprang med Vandstøvlesnuderne højt op i Vejret.

— Damen tilhøjre — godt — lille Jette tre Skridt tilvenstre — godt lille Jette ....

Les Lanciers lignede et Haandgemæng.

Frøken Holm stønnede af at kommandere og danse. Hun støttede sig til Væggen — det var, som havde hun Hamre i Tindingerne —

— Godt — godt — lille Jette ....

Hendes Øjne sved af det gamle Støv .... De syv blev ved at hoppe rundt, midt paa Gulvet i Halvmørket.

Naar Frøken Holm kom hjem efter Dansetimerne, bandt hun Lommetørklæde om Lokkehovedet. Hun gik rundt med en evig Snue. Fritimerne sad hun med Næsen over en Skaal kogende Vand for at standse Ondet.

De fik Musik til Timerne: Hr. Brodersens Violin. Frøken Holm fik to nye Elever, et Par Viderekomne. De hoppede alle rundt til

Skræder Brodersens Instrument, saa Støvet stod i Skyer og Kakkelovnen dansede paa Løvefødderne.

Der kom ogsaa flere Tilskuere. En Gang imellem de fra Præstens, Frøkenen og Kapellanen.

Frøken Holm dansede for under de to Olielamper med Brystet frem og strakt Vrist:

— Kast Fødderne, lille Børn, kast Fødderne, saadan ....

Frøken Holm kastede Fødderne og løftede op i Kjolen:

Der var Publikum.

— — —

Hver Uge sendte Frøken Holm det hæklede Arbejde til København. Posten blev afleveret hos Skolelæreren. Hun havde hver Gang pakket eller skrevet forkert, og Skolelæreren maatte gøre det om.

Hun stod og saá til med sine Sekstenaars Smaanik.

Aviserne, der var kommet med Posten, laa til Uddeling paa et af Skolebordene. En Dag bad hun, om hun maaske turde se «Ber-

lingske». Hun havde set paa Bladbunken otte Dage uden at turde spørge.

Siden kom hun hver Dag, i Middagsstunden — Skolelæreren kendte hendes sarte Banken med en Kno —:

— Værsgo lille Frøken — der er aabent, sagde han.

Hun gik over i Skolestuen og tog Berlingske ud af Bunken. Hun læste Annoncerne fra Teatrene og Repertoiret og Kritikerne, af hvilke hun intet forstod. Men det var jo om «dem derovre».

Det tog lang Tid at komme igennem en Spalte. Pegefingeren fulgte graciøst med Linierne.

Naar hun var færdig med Avisen, gik hun over Gangen og bankede som før.

— Naa, sagde Skolelæreren, var der saa noget nyt i Staden?

— Det er altid «dem derovre», sagde hun. De gamle Forhold.

— Det lille Frø, sagde Skolelæreren og saá ud efter hende gennem Vinduet. Frøken Holm gik hjem til sit Hækletøj.

— Det lille Frø, hun er sgu helt febrilsk for sin Dansemester .... sagde han.

Det var en Ballet, som skulde opføres paa Teatret, af en ny Balletmester. Frøken Holm kunde Personlisten udenad og Navnene paa alle Solodansene. «Vi har jo været sammen paa Skolen», sagde hun: «vi alle».

Om Aftenen, da Balletten skulde opføres første Gang, havde hun Feber, som om hun selv skulde danse. Hun tændte de to Lys, der vare blevne graa af Ælde, paa Kommoden, hvert paa sin Side af en Thorvaldsens Gibskristus, og hun satte sig paa sin Champagnekurv og saá ind i Lysene.

Men hun kunde ikke være ene. Al den gamle Teateruro kom op i hende. Hun gik ind til Smedens, som sad ved Nadveren, og hun satte sig paa Stolen ved Siden af Stueuhret. Hun talte mere de Timer end ellers det hele Aar. Hun fortalte om Teatret og om Førsteforestillingerne. Om de store «Soloer» og om Mestertrin'ene.

Hun nynnede og vuggede med Overkroppen, mens hun sad.

Smeden blev saa muntret af alt dette, at han gav sig til at brumme en gammel Kavallerivise og sagde:

— Mutter, det drikker vi en Punsch paa — en Arrak af den skære.

Punschen blev brygget, og de to Lys fra Kommoden kom ind paa Bordet, og de drak og snakkede op. Men midt under hele Lystigheden blev Frøken Holm pludselig stille og sad med store Taarer i Øjnene. Og rejste sig og gik ind.

Inde paa sin Kurv brast hun i Graad og sad længe, før hun klædte sig af og gik i Sæng. Hun gjorde ingen «Pas» ved Stolpen.

Hun blev ved at tænke dette ene:

Han havde været med hende paa Skolen.

Hun laa stille i Sængen. Nu og da sukkede hun i Mørket. Hun virrede lidt med Hovedet paa Puden: hun hørte i sit Øre hele Tiden Balletmesterens Stemme fra Skolen, hidsig og skrattende:

— Holm har ingen Élan .... Holm har ingen Élan .... han raabte det, saa det skreg gennem hele Salen.

Hvor hun hørte det — hvor saá hun Salen.

Figurantinderne gjorde deres Øvelser i lang Rad — Pas efter Pas. Træt lænede hun sig et Nu til Væggen — det var, som var de plagede Lemmer hugget hende af Kroppen — og hun hørte igen Balletmesteren, som skingrede:

— Har Holm da ingen Ambition . . . .

Hun saá deres Stue hjemme. Moderen, der sad stønnende i den store Stol, og Søsteren, der drejede den hakkende Symaskine, nær ved Lampen, og hun hørte Moderen sige med sin astmatiske Stemme:

— Dansede Anna Stein Solo?

— Ja, Mo'er.

Hun havde vel «la grande Napolitaine»?

— Ja, Mo'er.

— I to kom sammen paa Skolen, sagde Moderen og saá over paa hende bag Lampen.

— Ja, Mo'er.

Og hun saá Anna Stein i det brogede Skørt — med de flagrende Baand i Tamburinen — saa levende og leende i Lyset fra Rampen i den store Solo . . . .

Og pludselig lagde hun Hovedet ned i Puderne og hulkede, voldsomt og ustandseligt, i afmægtig og fortvivlet Smerte . . . .

Det var blevet Morgen, før hun faldt i Søvn.

— — Balletten havde gjort Lykke. Frøken Holm læste Kritiken i Skolen. Mens hun læste, faldt et Par smaa Gammelkone-Taarer ned paa Berlingskes Papir.

Fra Søsteren ankom der Breve. Det var Breve om Laanesedler og Nød. De Dage, hun fik de Epistler, glemte Frøken Holm Hækletøjet og hun sad med Hænderne i Tindingerne, med det aabnede Brev i sit Skød. Tilsidst gik hun rundt til Forældrene, og, rød og bleg, bad hun om Halvdelen af sit Honorar.

Det sendte hun hjem.

— — —

Dagene gik. Frøken Irene Holm vandrede til og fra sin Dans. Hun fik et Hold endnu. Det var en halv Snes unge Gaardmandsfolk, som havde slaaet sig sammen. De dansede tre Aftener om Ugen i Peter Madsens Storstue ved Skoven. Frøken Holm gik en halv Mil

i Vintermørket, ræd som en Hare, forfulgt af alle Balletskolens gamle Spøgelseshistorier.

Hun skulde forbi en Dam, omgivet af Pile. Hun stirrede ufravendt paa Træerne, der strakte sine store Arme op i Mørket. Hun følte Hjærtet som en kold Sten i sit Bryst.

De dansede tre Timer. (Hun kommanderede. Hun svingede. Herre-Eleverne dansede hun med, saa hun fik hektisk Rødt paa Kinderne.) Saa skulde hun Vejen hjem. Peter Madsens Gaardport var lukket. Drengen fulgte hende ud med Lygten og fik Porten op. Han holdt Lygten højt op i Haanden et Øjeblik, mens hun gik ud i Mørket.

Og hun hørte hans «Godnat» bag sig, og Portfløjen, der blev trukket frem over Brolægningen og blev lukket.

Paa det første Stykke Vej var det Hegn, med Buske, der bøjede sig og nikkede . . . .

— — —

Det begyndte at melde Foraar, da Frøken Irene Holms Kursus var endt. Holdet fra Peter Madsens vilde have Afdansning i Kroen.

III.

Festen blev meget fin med «Velkommen» i Transparent over Døren og koldt Bord til to Kroner med Kapellanen og Præstefrøkenen for Bordenden.

Frøken Holm var i Barège med Garneringer og romerske Baand om Hovedet. Fingrene var fulde af Venskabsringe fra Balletskolen.

Mellem Dansene sprøjtede hun med Lavendelvand paa Gulvet og truede «Fruerne» med Flasken. Frøken Irene Holm blev saa ung igen, naar hun havde Afdansning.

Først dansede man Kvadrillerne.

Forældrene og de ældre stod langs Væggene og i Dørene, seende hver efter sine og stille imponerede. De Unge gik rundt i Kva-

drillerne med Ansigterne saa stive som Masker, saa varsomme i Trinene, som gik de paa Ærter.

Frøken Holm var lutter opmuntrende Nik og halvhøje franske Benævnelser. Musiken var Hr. Brodersen og Søn. Hr. Brodersen junior trakterede Præstens velvillig udlaante Klavér.

De begyndte paa Runddansen og Tonen blev mere fri. Mændene slog sig paa Punschen i Mellemstuen, og «Herre-Eleverne» bød Frøken Holm op. Hun dansede med Hovedet paa Siden, løftede sig paa Tæerne, med sin ældede Sekstenaars Gratie.

Efterhaanden holdt de andre Par op at danse, og Frøken Holm og hendes Kavalér blev alene paa Gulvet. Mændene kom frem i Døren til Lillestuen og de raabte alle i stille Beundring efter Frøken Holm, der strakte Fødderne lidt længere frem under Kjolen og vuggede i Hofterne.

Præstefrøkenen morede sig, saa hun kneb Kapellanen i Armen.

Efter en Mazurka, raabte Skolelæreren «Bravo», og alle klappede i Hænderne. Frø-

ken Holm gjorde Balletbøjning med to Fingre paa Hjærtet.

De skulde til Bords, og hun arrangerede en Polonaise. Alle gik med, Konerne skubbede til hinanden af Generthed og Fornøjelse. Mændene sagde:

— Naa — Mutter — saa skal vi . . . .

Et Par gav sig til at synge «Landsoldaten» og trampede Takten.

Frøken Irene Holm havde Skolelæreren tilbords og sad under Hans Majestæt Kongens Buste.

Tonen blev igen højtidelig, efter at man var kommet tilbords, og Frøken Holm var den eneste, der talte, i Salontone, som «de fra Skuespillet» i en Komedie af Scribe. Lidt efter lidt blev man mættere. Mændene begyndte at drikke sig til og støde Glassene sammen over Bordet.

Der blev stor Lystighed nede ved de Unges Bordende, og det varede noget, før der blev Ro for Skolelæreren, som vilde tale. Han talte for Frøken Holm og de ni Muser. Han talte længe. Langs ad Bordet sad man og saá ned

i Tallerkenerne — efterhaanden fik Ansigterne et højtideligt og stramt Udtryk, ligesom naar Degnen var i Kordøren i Kirken — og drejede Brødkugler med Fingrene.

Taleren naaede Freja med sine to Katte og udbragte saa et Leve for «Kunstens Præstinde»: Frøken Irene Holm. Der blev raabt ni lange Hurra, og alle vilde drikke med Frøken Holm.

Frøken Holm havde ikke forstaaet Talen og var meget smigret. Hun stod op og nejede med Glasset løftet i en rundet Arm. Det festlige Pudder var ganske forsvundet af Anstrængelsen og Heden, og hun havde to mørkerøde Pletter ned over Kinderne.

Der blev en stor Hurlumhej. De Unge begyndte at synge, de Gamle drak Privatglas og stod op fra deres Pladser for at slaa hinanden paa Skuldrene eller daske hinanden paa Maven midt ude paa Gulvet, under Latter. Konerne begyndte at kaste strenge Blik, angst for at Halvdelene skulde faa for meget.

Og midt under Lystigheden hørte man Frøken Holm, som blev meget munter og lo

med en tøset Latter, som for tredive Aar siden paa Danseskolen . . .

Saa sagde Skolelæreren: Frøken Holm skulde egentlig danse — —

— Hun havde jo danset . . . .

— Ja — men danse for dem — en Solo — det var noget . . . .

Frøken Holm havde straks forstaaet — og en forfærdelig Lyst slog op i hende: Hun kunde danse.

Men hun gav sig til at le og sagde over til Peter Madsens Kone:

— Hr. Organisten vil ha'e, jeg skal danse — — som om det var det latterligste af Verden.

De nærmeste hørte det, og der blev et almindeligt Raab.

— Ja — De maa danse . . . .

Frøken Holm var rød lige op til Haaret og sagde: At Feststemningen blev næsten for løftet . . . .

— Og desuden var der ingen Musik . . . .

— Og man dansede ikke i lange Skjørter...

En Karl raabte gjennem Stuen: De ka'

løftes, — og alle lo højt og begyndte at bede paa ny.

— Ja — hvis Frøkenen fra Præstegaarden vilde spille — en Tarantel . . . .

Man omringede Præstefrøkenen. Hun var villig og skulde forsøge. Skolelæreren rejste sig og slog paa sit Glas: Mine Damer og Herrer, sagde han, — Frøken Holm vil gøre os den Ære at danse . . . . De raabte «Leve» igen og Hurra, og begyndte at rejse sig fra Bordet.

Kapellanen var gul og grøn, saadan havde Præstens Frøken knebet ham.

Frøken Holm og Præstefrøkenen gik ind for at prøve Musiken. Frøken Holm var febrilsk og gik frem og tilbage og strakte Fødderne. Hun pegede paa Gulvfjælene, der gik i Bakke og Dal, og sagde:

— Man er jo rigtignok ikke vant til at danse i en Cirkus.

Saa sagde hun: Ja — Lystigheden kan begynde, og talte ganske hæst af Sindsbevægelse.

— Saa kommer jeg efter de første ti

Takter, sagde hun. Jeg gør Tegn .... Hun gik ind og ventede i Lillestuen.

Publikum kom ind og stillede sig i en Halvkreds, hviskende og nysgerrige. Skolelæreren hentede Lys fra Bordet og stillede dem op i Vindueskarmene, ligesom til en Illumination. Saa bankede det paa Lille-Stue-Døren.

Præstefrøkenen begyndte at spille, og alle saá mod Døren. Efter den tiende Takt gik den op, og alle klappede: Frøken Holm dansede med Kjolen bunden op med et romersk Skærf.

Det var «la grande Napolitaine».

Hun gik paa Tæerne, og hun svingede. Tilskuerne saá beundrende paa Fødderne, der gik rapt som et Par Trommestikker. Der blev en Klappen, da hun hvilede paa ét Ben.

Hun sagde: Hurtigere — og begyndte at svinge igjen. Hun smilede og vinkede og viftede. Det blev mer og mer med Overkroppen, med Armene, det blev mer og mer det mimiske. Hun saá ikke Tilskuernes Ansigt mer — hun aabnede Munden — smilede, viste alle sine Tænder (nogle græsselige Tænder), — hun

vinkede, agerede, — vidste, følte kun «Soloen» — —

Endelig Soloen.

Det var ikke længer «la Napolitaine». Det var Fenella, Fenella, der knælte, Fenella, der bad — den tragiske Fenella . . . .

— — Hun vidste ikke, hvordan hun var kommet op, hvordan hun var kommet ud . . . . Hun havde kun hørt Musiken, der med ét holdt op — og Latteren — Latteren, mens hun pludselig saà alle disse Ansigter . . . .

Og hun havde rejst sig, og hun havde udbredt Armene en Gang endnu — af Vane — og hun havde nejet, mens de raabte . . . .

Inde i Lillestuen stod hun et Nu ved Bordet . . . . det var saa mørkt for hende, saa ganske tomt . . . .

Saa løste hun langsomt Skærfet, med sært stive Hænder, og glattede Kjolen og gik stille ind — hvor de blev ved at klappe.

Hun nejede, tæt ved Klaveret, men Øjnene løftede hun ikke fra Jorden . . . .

De havde Hast med at begynde at danse.

Frøken Holm gik stille rundt. Hun begyndte at sige «Farvel», og Eleverne trykkede hende Pengene i Haanden, indsvøbte i Papir.

Peter Madsens Kone hjalp hende Tøjet paa, og i sidste Øjeblik kom Præstefrøkenen og Kapellanen og vilde følges med hende.

De gik tavse hen ad Vejen. Præstefrøkenen var rent ulykkelig og vilde gøre en Undskyldning og vidste ikke, hvad hun skulde sige. Og den lille Danserinde blev ved at gaa ved Siden af dem, stille og bleg.

Saa sagde Kapellanen, pint af Tavsheden:

— Ser De, Frøken — De Folk har jo intet Blik for det tragiske —

Frøken Holm blev ved at gaa stille. De kom til Smedens, og hun nejede, da hun rakte Haanden.

Præstefrøkenen slog Armene om hende og kyssede hende: Godnat, Frøken, sagde hun — hun var ikke sikker paa Røsten . . . .

Kapellanen og hun blev ude paa Vejen, til de havde set Lyset tændt i Danserindens Kammer.

— — —

Frøken Holm tog den Barèges Kjole af og lagde den sammen. Saa talte hun Pengene ud af Papirerne og syede dem ind i en lille Lomme i sit Kjoleliv. Hun førte Naalen saa kejtet, mens hun sad foran sit Lys.

Den næste Morgen blev hendes Champagnekurv læsset paa Landpostens Vogn. Det var en Regndag, og Frøken Holm krøb sammen under en defekt Paraply; Benene trak hun op under sig, saa hun sad helt tyrkisk paa sin Kurv.

Da de skulde til at køre — «Posten» gik ved Siden af Vognen, Øget havde nok med at trække én Passagér — kom Frøkenen fra Præstegaarden løbende hen ad Vejen i bart Hoved. Hun havde en hvid Spaankurv med. Man maatte da have Proviant med paa Rejsen, sagde hun.

Hun bøjede sig ind under Paraplyen, tog Frøken Holm om Hovedet og kyssede hende to Gange . . . .

Saa brast den gamle Danserinde i Graad og greb den unge Piges Haand, som hun kyssede.

Præstefrøkenen blev staaende paa Vejen og saá efter den gamle Paraply, saa længe hun øjnede den.

Frøken Irene Holm havde indbudt til et «Foraarskursus i den moderne Selskabsdans» i en nær Flække.

Der havde tegnet sig seks Elever.

Der drog hun hen — for at fortsætte det, man kalder Livet.

FRØKEN CAJA.

I.

Endelig var alle Pensionærerne summet afsted, og Døren paa tredje Sal slog op og slog i. «Selskabsfuglenes» Pludren lød sidst paa Trappen.

Og nu vilde der være Fred i Dagligstuen en Time.

Fru Canth sad paa sin Yndlingsplads i Sofaen under sin Moders Billede. Hun blundede og hun vaagnede, mens Kappebaandene sagte gik.

Frøken Caja bare sov — haardt, ret op og ned paa sin Stol bag Maskinen. Hendes Mund stod aaben og hendes Aandedrag hørtes højt: det var, som aste hun selv i Søvne. Men pludselig taug Aandedrættet og hun vaagnede

halvt: det var som nogen havde kaldt. Men paa Pletten sov hun igen.

Fru Canth var vaagnet helt — hun blundede aldrig længe ad Gangen — og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet og nynne. Det var hendes Vane at nynne — ingen vidste, hvad det var for gamle stumpede Melodier — mens hun traadte i Gulvet saa let paa Taa, som om hun skulde danse og løftede Kjolen op med Haanden bagtil, som holdt hun en gammel Adrienne.

Hun blev ved at gaa frem og tilbage forbi Frøken Caja. Hun nynnede højere og højere, Datterens plumpe Søvn irriterede hende, til hun vækkede hende.

Men fra Frøken Caja hørte man kun en Mumlen i Halvmørket og atter Aandedrættet: Frøken Caja sov som en Daglejer, naar hun kom til Sæde.

Fru Canth holdt ikke mer den Soven ud:

— Maskinen skal vel ud? sagde hun højt og utaalmodigt i den haarde Tone, ingen hørte uden Datteren.

Frøken Caja foer op og rystede det stride

Haar: Lygterne var tændt — saa skulde der Ild hos Kaptajnen.

Hun tog uden Ord Maskinen — hele Timetabellen vaagnede i hendes Hjerne igen — og var ude. Det var, som satte hun gennem alle Etagens Døre paa én Gang og man hørte hendes Kalden:

— Eugenia, Eugenia, gennem Korridoren. Hun lagde en egen høj Tone paa Stavelsen «ge».

Eugenia, Enepigen, der tilbragte sit Liv, i skævtgangne Dansesko, enten med at sove ud — hun havde en Svaghed for at hvile sig paa Kanten af de Senge, hun skulde rede — eller med at krølle Forhaar ved Hjælp af et Pibejærn, kom meget sindig frem af sit Kammer og fik akkurat sendt et Par halvhøje, men særdeles veltalende Beroligelser efter Frøkenen, der allerede var nede af Trappen paa tredje Sal, hvor man hørte hendes Gang gennem Etagen.

«Selskabsfuglene», der, iførte deres Kaaber, laa paa Knæ paa Køkkenbordet ved Siden af hinanden for at kigge efter Brudevognen — der var Bryllup i Mellembygningen i de Tho-

rupske Festlokaler — røg ned af Bordet, da de hørte hende.

Frøknerne Sundby levede overhovedet med Livet i Hænderne: de havde Tredjesalens Badekammer for fyrretyve Kroner om Maaneden med Kosten — for dem begge. Og saa skulde Lissy endda øve de tre Timer om Dagen til Konservatoriet paa Dagligstuens Klavér.

Men Frøken Caja saá dem ikke, hun gik kun gennem Korridoren, hvor Student Kattrup, da han hørte hende, slog sin Dør op paa vid Gab for at «hun dog kunde lugte Varmen» — ind til Kaptajnen.

Hun lagde i, tog Tæppet af, stillede Lys frem — alt mekanisk, rapt, uden en Tanke. Frøken Cajas Tanker var altid ved, hvad hun kunde naa at fare over i det næste Nu. Paa Vejen op tog hun Tæppet af et Par Senge.

I Korridoren løb hun paa Frøken Emmy:

— Jeg vilde have lukket op, sagde hun skræmt.

I Mørkningen havde Frøknerne Sundby en Passion for at lukke op. De løb begge to, hver Gang det ringede, emsige som et Par

Spurve, og viste Damer og Herrer ind allevegne. Det ringede som paa en Telefonstation paa Tredjesalen i Skumringen.

Frøken Caja var oppe paa fjerde Sal igen. Student Kattrup lukkede sin Dør og Emmy var vendt tilbage til Køkkenbordet, hvor Lissy allerede laa paa Knæ igen med Ansigtet, over Trækgardinet, mod Ruden.

Frøken Caja tændte Ganglampen og den lavbenede Lampe paa Spisestuebordet, hvor alle Servietterne flød paa Dugen:

— Saa gaar jeg, sagde hun ind i Dagligstuen med sin skarpe Røst og tog et Par Tallerkener med, som var glemt paa Lørdagsdugen efter Hr. Lerche, der havde spist bagefter.

— Ta'er du saa Trøjerne med? raabte Fru Canth gennem Døren, men blev ikke hørt: De tre Brødre Hatting stormede gennem Spisestuen for at gaa til Privatlærer.

— Kan Constantin gaa stille? sagde Frøken Caja, som kom imod dem med Tallerkenerne.

Ingen af de tre Latinskoledrenge svarede, den bageste slog kun Gangdøren i, saa begge

Lamper oste. Brødrene Hatting foer i det Hele altid ud af deres lumre Bur, som tre Jagthunde, der halser løs paa Bytte.

— Ta'er du saa Trøjerne med? gentog Fru Canth.

Der lød et haardt Ja fra Corridoren og Fru Canth lod det Lamasjal ligge (et brunladent Lamasjal, som hun uafladelig pakkede sig i og, i Livligheden, atter glemte paa hver en Stol) for at hente Trøjerne i sit Sovekammer, et sirligt Gemak, der var fuldt af mange hvide Omhæng og med et Par gamle Sølvlysestager skinnende foran Spejlet; Fru Canths Værelse var det eneste Sted i de Canth'ske Etager, hvor nogetsomhelst egentlig skinnede.

Fru Canth søgte Trøjerne — nogle Uldtrøjer, som hun strikkede for et Magasin — frem af en Skuffe og pakkede dem sammen i et Papir. Men hun havde bestandig altfor bevægelige Fingre, og Byldten holdt ikke sammen.

— Naa — det er godt, sagde Caja, der var fulgt efter hende ind, og tog den vanskabte Byldt ud af hendes Hænder.

Hun gik ud i Badekamret, der var hendes

Værelse, hvor hendes Garderobe hang paa nogle indslaaede Søm paa Væggen, dækket af et Lagen, og Sengklæderne var stablede op i det ene Hjørne som en stor Høj. Trøjerne slog hun ned i en Skuffe, som hun laaste, før hun tog Overtøjet paa. Det var en lang Kaabe, hvor Folden til den manglende Tournure saa underlig kønsløst sladskede bagtil, og en Skindbarret, sat helt ned over Haaret. De forede Handsker fik hun paa, i Farten gennem Gangen — knoglet var hun om Haandleddene som et Mandfolk.

Der lød endnu et Par: «Eugenia — Eugenia», men saa fløj Gangdøren i. Frøken Caja var nær bleven overkørt nede i Porten i Farten af Brudevognen, der svingede ind med sine Klokker.

Men Frøkenen hverken saá eller hørte: hun bare regnede — fra det Nu, hun kom ud af sin Dør: der var saa mange, mange Parter at dele i i den Canth'ske «Kasse»; og det var Lørdags-Indkøb, Indkøb for to hele Døgn.

Oppe i Etagerne var det, som faldt der en rén Fred over Stuerne.

Fru Canth havde faaet Lysene i Sølvstagerne tændte og gik ud og ind og nynnede og nuslede med mange Kamme og Svampe og Børster — det kunde hun gøre timevis: saa børstede hun Fingre og saa glattede hun Haar, mens hun snakkede med hver, der kom i Stuen.

Alle havde noget at betro hende, mens hun gik let paa Taa omkring og tog Sjalet paa og lod Sjalet ligge og kun hørte det Halve af den hele Snak.

Fru von Casse-Muckadell var kommen ind og havde paa sin Vej stillet et Par Stole paa Plads — Stolene i Dagligstuen stod bestandig, som havde der været hastigt Opbrud efter Fremmede — før hun ved Bordet tog fat paa sine Kort. Fru von Casse-Muckadell, en før og rund Person, hvem der ligesom endnu hængte megen gammel Kælenskab i Lemmerne, lagde Kabaler op for hvert ungt Blod i Pensionatet om Elskovs Lykke og Brudefærd, mens hun stadig sad og smilte forstaaende ned i Kortene med en rød og lysten gammel Mund

og en Gang imellem lettede sig i Sædet, som trængte hun til at røre sig og blev ligesom for hed: hun saá alt saa grangivelig i Kortene.

Sundbyerne hørtes i Spisestuen, og de fyldte hele Stuen med Ord, der kom og kom fra deres smaa fiskeagtige Munde ustanselig og leddeløst — man havde den Fornemmelse, sagde Medicineren Spørk, at Sundbyernes Ordstrømme slet ikke passerede Hjernen —: om hvem de havde sét og hvem lukket ind og hvem lukket ud og hvem de troede, var Bruden, mens de uafladelig afbrøde Strømmen med et:

— Ikke Iss?

— Ikke Im?

til Søsteren og foer paa igen, mens de havde saa mange Smaabevægelser, som galdt det at nytte den kostbare Ungdommens Tid til at gøre de flest mulige Bevægelser i Minuttet.

Fru von Casse-Muckadell holdt inde i Kabalen, med Hovedet frem og Hænderne, der var kønne endnu som et Par smaa fede, hvide Katte, ned paa sine runde Knæ:

— Hvem kom til Sparre? sagde hun og skød rapt til Skærmen paa Lampen for at sé.

— Naturligvis — hun med den brune Hat — som sædvanlig, sagde Emmy:

— Men jeg giver ham ikke mere Haanden, sagde hun og strammede sin Mund. Frøkenerne Sundby havde den Vane at demonstrere overfor visse Uregelmæssigheder i Tredje-Etagens Levevis ved provisorisk at indstille deres Haandtryk efter Maaltiderne.

— Ja, det er hende, sagde Fru von Casse, og ligesom kælede for sine egne Hænder i sit Skød.

— Hvad for noget? spurgte Fru Canth, som kom fra Sovekammeret, og som mestendels gik om halvt udenfor det Hele.

— Hun var i Cachemir, sagde Lizzie, der talte om Bruden. Og Fru Canth spurgte:

— Skal der danses dernede monstro?

Det var hende det vigtigste: hun holdt saa meget af at høre al den glade Musik op gennem Huset.

Lizzie svarede — Sundbyerne svarede altid trekvart i Vest —: Ja — de var alle højhalsede; og Fru Casse sagde tørt fra sin Kabale: Brude skulde altid være højhalsede:

— Men hvorfor dog det?

— Hvorfor dog det? spurgte Sundbyerne paa én Gang og strakte Halsene — de gjorde det, naar de spurgte.

— Fordi det er det klogeste, sagde Fru Casse og stak sine graa Øjne over paa dem et kort Nu.

— Ja, sagde Fru Canth, der igen var landet i Sofaen: jeg holder nu meget af at sé en køn Hals.

Sundbyerne taug, saa der gik en Engel gennem Stuen. Saa lo de begge med en lille uforstaaende Latter; og Emmy gik til Klaveret for at stjæle en Halvtime, mens Frøken Caja var ude.

Da Emmy havde spillet en lille Stund, kom Arnljot Oulie ind, gennem Spisestuen, og hilste «Godaften» paa sit norsk. Han gik lidt bøjet, som var hans unge Krop ham selv for tung, og satte sig stille hen i en Krog med Haanden for Øjnene. Saadan kunde han sidde timevis, lyttende, under Frøken Emmys noget springske Musik.

Emmy blev ved at spille, mens Døren fra

Gangen gik op og gik i, og et Hoved stak ind og forsvandt. Der var bestandig, hvert femte Minut, en eller anden, som skulde sé efter, hvad der var i Dagligstuen.

— Her bli'er lidt koldt, min Pige, sagde Fru Canth til Lizzi, der rejste sig og gik hen til Kakkelovnen. Der var — paa Grund af den megen Aabnen-Døre — i de Canth'ske Samlingsstuer altid en Temperatur nærmest som midt paa Snétorvet.

Fru Muckadell havde slaaet Kortene sammen og skuttede sig.

— Nu er det Dem, Hr. Oulie, sagde hun og satte et Par glindsende Øjne over paa Normanden.

Oulies Haand foer ned fra Panden. Ja, sagde han og rejste sig — det var, som maatte han ligesom tage sig sammen selv til den allermindste Handling, blot til at flytte sig eller kun til at stille et Spørgsmaal:

— Ja, sagde han, ligesom rev han sig løs fra et langt Drømmeri:

— Nu skal De si'e mig no'et om Livet.

Og Lizzi, der sad og arbejdede Mellem-

værk — Sundbyernes Underbeklædning maatte tilsidst komme til at bestaa af Mellemværk — sagde (det var hendes Specialitet at komme med saadanne pludselige og højst mærkelige Sætninger):

— Gud, ja, Fru Muckadell, hvor De maa kende Livet.

Fru Canth var ude i Spisestuen, hvor hun smaanynnende gik rundt og børstede Krummerne fra Bordet ned paa Gulvet med sin flade Haand.

Saa nuslede hun videre ud i Køkkenet, hvor Eugenia toede Hænder i Vadsken — hun benyttede stadig Frøken Cajas Indkøbstime til et mere indgaaende Toilette, hvortil blandt andet benyttedes Strømme af Haarolie. Fru Canth gik frem og tilbage mellem Køkken og Spisekammer og greb hist og her en lille Levning, hun tog sig bestandig saadanne Smaamaaltider i Utide.

Eugenia tvættede Sæben af en sprukken Arm og begyndte at beklage sig over «Frøkenen»:

— Men Frøkenen skulde dog rigtig nok

skamme sig for Husets Folk, som de taler, sluttede hun og slog Vandet af Fadet.

Fru Canth hørte til:

— Men Eugenia kender jo Frøkenen.

Fruen var den milde Aand i Huset og gav alle Ret imod Caja.

— Og saa maa En ta'e no'et her i Huset, ka' Fruen tro, paa Tredjesalen, sagde Eugenia: det er ikke saadan — med nye Mandfolk, hvad de byder En.

De tre Latinskoledrenge var paa Vejen hjem og meddelte med et Par Basstemmer, at de var bedt ud til Kort hos en Kammerat.

— Naa, ja, sagde Fru Canth, men saa kom afsted, før Caja kommer.

— — —

Frøken Caja gik hastig, uden at høre, uden at sé, ude paa Gaden. Den lyse Fortogsstrøm gled hende dobbelt og levende forbi.

Nede hos Fiskehandleren købslog et Par Tjenestepiger med løftede Bomuldsskjørter med Ekspedienten, Hr. Hansen, som gik rundt i Træsko paa det svømmende Gulv.

Den ene Pige tog Skjørterne sammen, saa

man saá langt op ad de sorte Strømper og sagde, hen mod Frøken Caja, med et Smil:

— Men den Dame maa saa gerne først?

Frøken Caja svarede ikke, men blev kun staaende taus, med den store Portemonnæ i Haanden, borte fra Vinduerne.

Og den anden sagde:

— Den Dame vil maaske hellere vente.

Frøken Caja blev kun staaende; hun var vant til ikke at høre og til at maatte vente. Alle Kvarterets Tjenestepiger ansaá det for en Slags Standspligt at forulæmpe hende det Muligste.

— Naa, Hansen, sagde saa Pigen og svajede Bagen demonstrativt om mod Frøkenen: slaa nu de Øre a' . . . vi er dog Folk, der holder os til det Levende . . . .

Ekspedienten fangede i et Net en sprællende Fisk henne i det rindende Vand i Glaskisten, under Vindues-Lyset.

Pigerne kom afsted under megen Fnisen, og Hansen, der gik hen til sin Pult, sagde kort, halvt vendt til Frøken Caja:

— Det matte ligger dér.

Frøken Caja gik hen til et Kar i Krogen, hvor seks—otte Torsk laa «matte» i lidt stille Vand. Frøken Caja betragtede dem, og Hansen, der gik omkring med Hænderne i Lommen, som om der egentlig ingen var tilstede, sagde:

— Ja, det er alt, hvad der er ....

— Og «Fars» er udsolgt.

«Fars» fabrikerede Hr. Hansen selv af de døende Eksemplarer.

Frøken Caja nævnte, lavmælt, en Pris:

— Ja, de ka' ha' dem, sagde Hansen, der selv over Skuldren saá foragtelig ned paa den døde Vare.

Frøkenen, der gjorde alting langsomt, som betænkte og betænkte hun sig eller stadig regnede om og om igjen, tog Kronerne op af sin Portemonnæ, som var hvert Pengestykke bunden til den ved en Snor.

Hun gik op og atter midt ad Gaden — til Vildthandlersken, der, bred og stor, med den hvide Smække op over det gode Bryst, stod bag sin Marmordisk og konverserede en Kunde om et Maskebal i «Foreningen».

Caja tog hun imod med et kort godlidende

Nik — omtrent som til Madam Jørgensen, som hun havde boende paa sin Kvist mod «Rénlighed i Butiken» — og gjorde en lille Bevægelse hen mod Krogen, hvor der laa fire, fem Høns med meget slatne og befølte Halse ned over Marmordisken: ud saá de, som havde de ligget deres trende Døgn i Jorden,

Frøken Caja blev staaende foran det blege Fjerkræ: de havde saa nylig haft Høns — — saa nylig Høns. Frøken Caja fik to dybe Furer i Panden: at variere — det var hendes værste . . . .

Forresten var «Variationen» mestendels overflødig, for næsten al Mad fik i Pensionatet Canth noget nær den samme Smag — saadan en underlig mat Smag i Munden.

Hun følte længe paa Hønsene, med det samme Udtryk i sit Ansigt. Saa sagde hun halvhøjt — hun havde lagt et Par Kronestykker halvskjult henne bag Hønsene — og nikkede hen mod Madammen:

— Ja, saa — som sædvanlig, sagde hun og gik forbi Kunden og op ad Trappen.

Frøken Caja havde en egen sky eller forknyt Maade i Butiker.

Kunden vendte sig og saá efter hende:

— Ja, sagde Madammen, De kommer jo saadan om Aftenen fra Pensionaterne (Vildthandlersken udtalte den første Stavelse som det Redskab, hvoraf man benytter sig ved Skrivning) og henter det Overlagte .... det er saamæn ikke godt: hvad ska' man vel gi' saadan' Studenter-Halse, Fru Michelsen, for tredsindstyve Kroner om Maaneden? ....

..... Frøken Caja havde endt Pensionatets Indkøb. Paa Kultorvet stansede hun i en lille Blomsterbutik. Og pludselig brusque, i en Tone, som var hun fornærmet, sagde hun til den lille Frøken bag Disken:

— Nogle Vintergækker.

Hun fik dem og satte i sidste Øjeblik et Bundt Violer til.

Saa vendte hun hjem.

II.

Fru Canth gik ganske ophidset rundt i Spisestuen, da Frøken Caja kom:

— Nej, Caja, véd du, hvem der er kommet? sagde hun og førte Hænderne op og ned.

— Hvem er kommet? spurgte Caja haardt og stansede. Hun kendte det, at Moderen bad Alverden og saa, naar de arriverede — overfor hende — lod forbauset, som kom de af sig selv.

— Grøntoft — kan du tænke dig, sagde Fru Canth.

— Grøntoft? hvem? hvilken Grøntoft? sagde Caja lige haardt, men som med et pludseligt Ryk i Stemmen.

— Men Vilhelm Grøntoft, Caja, vores Grøntoft. . . . .

— Hvad vil han? spurgte Caja; hun havde vendt sig.

— Men være her .... Her sidder vi jo og aner ingenting, da det ringer og Sundbyerne springer ud og lukker op og jeg hører jo en Stemme, der spørger efter Fruen og Frøkenen .... Og Døren blir revet op — han ligner sig selv, du — og saa er det ham, kan du tænke dig — jeg kendte ham jo straks — med tre store Kufferter ... Og han si'er, hans Kone følger efter.

— Naa.

Caja slog Døren til Korridoren op og saà Kufferterne:

— Her kan de ikke staa og spærre Vejen, sagde hun haardt og hastigt.

Og Fru Canth sagde — saa var det gjort —:

— Caja, Drengene er ude.

Men Frøken Caja hørte ikke. Hun slog Døren i og var borte. Ligesaa hastig kom hun ind i sit Kammer. Men der satte hun sig inde i Mørket paa Badekarret, der var dækket af

et Laag; hun hørte vist ikke et Par lange «Frøken Caja — er», der lød gennem Huset.

Hun tog Tøjet af og tog Kam og Børste, der havde sin Plads i Karmen. Men hun lod dem synke igen og blev staaende: hun saá nede i Spisesalen pludselig Bruden, den hvide Brud, og Brudgommen og Gæsterne, som sad i Lyset ....

Hun blev ved at sé — forundret næsten — paa de to og paa de andre, Gæsterne, glade, langs med Bordet ....

Til daglig var det jo som egenlig saá hun sletingenting men bare gik i det og gik i det. Men nu saá hun:

— De holdt Bryllup ... hun, den hvide, var Bruden.

Hun blev staaende. Hun syntes, det var saa længe siden, hun havde tænkt paa andre Mennesker.

— De to holdt Bryllup — hun, den hvide var Brud ....

Hun hørte raabe paa sit Navn igen, og hun gik ud — stille.

Eugenia, der, med Spildevandsspanden

staaende midt paa Gulvet, var hensunken i Selvbeskuelse foran Drengenes Spejl (der var ikke det Spejlglas i Huset, som ikke adskillige Gange daglig gengav Eugenias lidt svulne Fysiognomi) ikke saa meget som vendte sig. Hun troede, det var Fruen, der var paa Rejse fra Køkkenet.

Frøken Caja havde Vintergækkene i Haanden, men gemte dem hastig, paa Buffet'en i en Krog: hun hørte Grøntofts Stemme.

— Jo, han talte som før.

Og nu kom han mod hende:

— Naa, De er en rar En — og han tog begge hendes Hænder og rystede dem med Taget fra før, det Tag, som han plejede: Dem er det, man kommer for at besøge, og De ikke saa meget som la'er Dem se . . .

Han talte, som var de skiltes igaar, med sin trofaste, glade Stemme.

Hun sagde blot: Hvor er De blevet brun.

— Naa — og kønnere, lo han.

De gik ind i Stuen. Grøntoft fortalte og spurgte og lo. Fru v. Casse-Muckadell skin-

nede: hun havde nok hørt om de Fruer i Peru og deromkring.

Søstrene Sundby sad med hinanden om Livet — en Stilling, de yndede, naar der var fremmede. Og Arnljot Oulie blev i sin Krog, stille, med sit blide og aandsfraværende Smil.

Frøken Caja flyttede sig underligt fra Stol til Stol — med et Udtryk i sit Ansigt næsten som Arnljots — gik ud og ind, gemte et brugt Glas, vendte Skaaret af en Vase, ligesom vilde hun pynte, ubevidst.

Grøntoft blev ved at tale:

— Husker De?

— Husker De det, Frøken Caja? raabte han efter hende hvert andet Minut, gennem Dørene:

— Den Vinter, det kongelige blev aabnet — sikken Fest, naar vi krøb ind i Mørket deroppe i anden Etage . . . Husker De, husker De, Frøken Caja.

— Naa, det var da Dem, der spenderte . . .

Grøntoft sad overskrævs paa sin Stol, han var helt borte i de unge Erindringer.

— Og husker De — da vi havde Bal med

Vinterhave i min Stue . . . der var tre gamle Juletræer plantet i Ballier i Krogene.

Hvor Grøntoft lo, sekunderet af Sundbyerne.

Frøken Caja glattede langsomt Dugen ud — den rene Dug hun havde faaet frem — med aandsfraværende Hænder.

— Og Frøken Caja — saa kom De Cognac i Anderagouten for at faa den stærk — saa ingen kunde spise den — husker De?

De lo igen, alle. Men Fru Canth sagde:

— Ja, ja, Grøntoft, De holdt nu af stærkt.

Frøken Caja var ude. Der var jo intet til Bordet, ingenting at sætte ind. Eugenia maatte afsted. Men Frøkenen fandt hende ikke og glemte, mens hun gik gennem Kamrene, selv at hun søgte hende:

— Hvor han lo derinde.

Frøken Caja vendte sig, som blev hun skræmt, da nogen kom bag hende. Det var Arnljot Oulie, som holdt sit lyse Ansigt ind imod hende:

— Frøken, sagde han paa sit milde Maal:

Hr. Grøntoft kan jo faa mit Værelse inat, til De faar ordnet Dem imorgen. Jeg ligger jo lige godt paa en Sofa.

Frøken Caja tog rask hans Haand:

— Tak, De er altid saa god, sagde hun og fik pludselig Taarer i Øjenene.

Oulie blev selv — han vidste ikke hvorfor — ligesom sløret for Blikket, mens han blev ved at staa og sé paa Frøken Cajas Skikkelse, der gled om i det halvmørke Køkken.

Eugenia rev Køkkentrappedøren op, hun havde hængt en Stund paa Trappegelænderet i Snak med Femtesalen, en Dame med rødt Jersey, som havde Handel med Sengeklæder og udlejede «Kviste».

Oulie gik ind: han holdt ikke af Samtalerne mellem Frøken Caja og Eugenia.

Men Frøken Caja sagde kun, at det skulde hentes og det og det. Eugenia saá paa Portemonnæen med store Øjne . . . Pengene flød ud paa alle Kanter over Bordet.

Dørene begyndte at gaa livligt igen. Tredjeétagen var allerede paa Trapperne til Aftensmaden.

Medicineren Spørck var den første paa Pladsen.

— Min Salighed, sagde han, da han saá den rene Dug, til Kattrup, der mødte til alle Maaltiderne i Morgensko (en Vane fra den landlige Degnebolig hjemme, hvor alle Familjemedlemmer fejrede Maaltiderne i broderet Fodtøj): ska' vi ikke ha'e rene Lagener . . .

Teologen Sørensen ledte frem den mindst medtagne Serviet. Det var hans daglige Göremaal, før Pensionatet skulde mætte sig.

Eugenia vidste ikke, hvad der gik af Frøkenen:

— Ka' du tænke dig den? raabte hun i Forbifart til Tea paa Førstesalen: hun begynder at spendere.

Hun satte i Løb igen. Eugenia havde en egen Manér at ryste Skørter paa, der antydede en komplet Mangel af Undertøj.

Frøken Caja gik ud og ind og satte paa Bordet. Døren til Dagligstuen lukkede hun: Herrerne fra Tredjesalen lod altid falde saa mange Vittigheder over Anretningen.

Fru Casse-Muckadell var brudt op fra

sine Kort og Sundbyerne var nede for at nette sig: de pudrede sig til Maaltiderne ved Hjælp af et Stykke Vat.

Inde i Dagligstuen sad Grøntoft med Fru Canth alene. Han havde taget hende i begge Hænder:

— Og hvordan gaar det saa egenlig? sagde han.

— Aa jo, aa jo, sagde Fru Canth og rystede paa sit fine gamle Hoved: De kender jo Caja.

— Men man skal ikke klage, sagde hun og saá ham ind i Ansigtet med sine store Øjne.

I Spisestuen slog Spørck med Døren til Køkkengangen, saa det dundrede. Han vidste ikke, om der overhovedet skulde fodres.

Fru von Casse-Muckadell, der altid blev meget ceremoniel umiddelbart før Maaltiderne, ventede majestætisk med en Maltflaske og sin Serviet i et Sølvbaand. Hun tog Uret op og sagde:

— Den er ni.

Men Frøken Caja blev i Køkkenet.

— Hun laver varm Mad, sagde Eugenia,

som om dette højst Forbausende forklarede alt, idet hun snarest smed Maskinen ind paa Bordet.

Fru Casse-Muchadell tog Plads. Sundbyerne holdt næsten Hænderne paa Ryggen for ikke at røre ved Sparre, som endelig arriverede — med rødkantede og noget anstrængte Øjne.

Fru v. Casse lettede lidt paa sig i Stolen, som sad hun endnu over Kortene.

Hun vilde have Sparre vis-à-vis og saá paa ham med spillende Øjne.

— Gik man? spurgte hun over til ham.

Grøntoft slog Døren fra Dagligstuen op:

— Men hvor er da Frøken Caja hele Tiden, sagde han.

— Naa, sagde han, her skal spises.

— Ja, mit Navn er Grøntoft, lagde han til og bukkede for hele Selskabet.

— Men hvor er Frøken Caja? sagde han saa igen og spurgte om Vejen til Køkkenet.

— Men Frøken Caja, raabte han i Gangen: skal der ikke fodres?

Hun stod ved Komfuret og vendte sig, som vilde hun dække for Stegepanden:

— Jo, nu, sagde hun.

Grøntoft saá sig rundt: i det halvmørke, indknebne Køkken, ind i Spisekamret med de mange smaa Levninger, opbevarede paa Underkopper, og Smørkrukken, hvor man altid syntes at være ved at skrabe det næstsidste Smør:

— Hvor alt er ved det Gamle, sagde han.

Og han blev staaende længe.

Frøken Caja talte ikke. Det var kun, som gik der en Trækning hen over hendes Ansigt — foran den lille Sparelampe.

III.

De skulde endelig tilbords.

Men der kom Uorden i det Hele, for Grøntoft vilde sidde nede ved Maskinen og ikke oppe:

— Jeg vil da sidde paa min gamle Plads, sagde han og flyttede selv sin Tallerken: Vi tog altid de bedste Bidder, vi her nede ved Bordenden.

Der blev en hel Omkalfatring ved Bordet og Frøken Caja — Arnljot Oulit havde aldrig set hende med de duggede Øjne — flyttede Fade og flyttede Assietter, helt febrilsk. Det var jo saadan paa det kolde Canth'ske Bord, at Levningerne blev mindre og mindre af Omfang, eftersom man nærmede sig den nedre Bordende; foran Sundbyerne kunde der ofte befinde sig en Assiet med en meget enlig Genstand.

— Saa, sagde Grøntoft: nu er vi i Orden.

De var alle til Sæde. Frøken Caja bragte et Fad fra Buffet'en. Grøntoft tog det:

— Har De nu ikke lavet Remoulade, sagde han.

— Ja — men jeg véd ikke, nu maa De ta'e den, som den er . . . for (Frøken Caja blev pludselig rød) det er saa længe siden, jeg har rørt den . . . ,

— Brillant, brillant, sagde Grøntoft, som allerede spiste:

— Og saa, naar alle de andre har faaet Té, kommer vi Ekstrarationen paa Tépotten — som vi plejer . . .

— Hvor De husker alt, sagde Caja. Hendes Stemme lød saa stille.

— Naa, sagde Grøntoft og lagde begge Hænder paa Bordet: her var s'gu rart i gamle Dage her ved Bordenden.

Oppe ved Bordet var der en højrøstet Konversation.

Spørck og Sparre var særdeles medicinske og fortalte Hospitalshistorier — det var deres Specialitet ved alle Maaltider — som kunde

faa Haarene til at rejse sig paa Hovederne af gamle Overlæger. En ung Forfatter af den nye Skole fortalte om Voldtægt af Børn, saa Enkefru Hassing, der havde to Poder af Kvindekønnet i Pension i Lyngby, dirrede af indigneret Opskræmthed, og Fru Casse-Muckadell, der uafbrudt sad og ligesom kærtegnede Sparre med Øjnene, fik Hagen helt frem over sin Maltflaske.

Kattrup talte med gamle Fru Canth om Darwin. Ideer og Skandaler og Spørgsmaal satte broget ind over det Canth'ske Pensionat, som Vindene fejer Støvet over Frue Plads. Fru Canth hørte til med et Par store og livlige Øjne:

— Ja, ja, sagde hun: jeg holder af de nye Tanker — det er, som forstaar man dog saa mange Ting hos os Mennesker bedre.

Grøntoft var mæt nu og skulde ha'e Té.

Han lo af sit og Frøken Cajas forvrængede Billede i Maskinen — de saá ud som i Hulspejl. Frøken Caja saá ogsaa derind, mens hun skænkede hans Té:

— Ja, sagde hun, det er mit Spejl.

Hun sad et Øjeblik. Fru Canths Stemme — den var saa lys og frisk som en ung Piges — lød ned til dem og Frøken Caja løftede Hovedet frem fra Maskinen:

— Ikke sandt, sagde hun: saa Mo'er er uforandret?

— Ja — ogsaa Grøntoft saá derop —: uforandret.

Og, pludselig bevæget, lagde han sin Haand ned paa Frøken Cajas, der laa paa Bakkekanten — hendes Fingre var saa haarde og ru.

Paa en Gang begyndte Musiken nede i Festlokalerne:

— De ska' danse, raabte Sundbyerne.

— Nu faar vi Musik, sagde Fru Canth.

Sundbyerne gjorde mange smaa barnlige Dansebevægelser, som kunde de næppe holde sig paa Stolene. Dernede dansede de, saa hele Huset gik i en let Rysten.

— Ved De, Grøntoft, det gør Huset saa livligt, sagde Fru Canth helt ned over Bordet.

Der blev paa én Gang en Snak om Brylup'er over det hele Taffel.

Sundbyerne ligefrem fløj op i Emnet. Den

Nærhed af Festlokalerne lod dem leve ligesom i en evig Feber-Atmosfære af Bryllup:

— Men jeg kunde ikke tænke mig, at ha'e Bryllup paa en Lørdag, plumpede det ud af Lizzie.

— Men hvorfor? huggede Spørck i og saá lige paa hende: det var et Speciale for «Fuglene» pludseligt at fare ud med nogle højst mærkelige Sætninger, der gav de ejendommeligste Indblik i saa at sige Underbygningen i deres megen Uskyld.

— Men, Gud, Iss, sagde Emmy, det maatte da netop være yndigt, at den første Dag var en Søndag.

Fru Casse sagde:

— Naa — alle Ugedagene er vel ligegode, og hun maalte forstaaelsesfuldt Herrerækken med Øjnene lige ned til Arnljot Oulie.

Men Enkefru Hassing vilde aldrig i Evighed gifte sig paa en Fredag.

Nede hos Grøntoft blev der talt mere sagte.

Han fortalte om sin Hustru og om sit Barn — med en dæmpet og dvælende Stemme, som vilde han kærtegne dem, mens han talte;

— De skulde sé hende, sagde han, saa god og fin og kun saa stor som saa . . . Han viste hendes Højde med Haanden — saa fin og lille, gentog han og smilte, som saá hans Øjne hende foran sig.

Frøken Caja talte ikke, og Maskinen dækkede for hendes Ansigt.

Arnljot Oulie sagde (han saá altid mest efter Frøken Caja ved Bordet) og holdt sit lyse Ansigt hen imod Frøken Canth:

— Nu skulde De virkelig selv spise lidt, Frøken.

Hun tog i Tanker Fadet, som han rakte, og satte det atter urørt. Men pludselig løftede hun Hovedet og hun sagde — med det samme Blik som før i Køkkenet — og sagte:

— Tak, Hr. Oulie.

Grøntoft blev ved at fortælle om sit Hjem og sin Hustru og Drengen.

Frøken Caja hørte stille med Hænderne i sit Skød.

— Hvad hedder han? spurgte hun med ét, langsomt og med en Stemme, som kom den langt borte fra.

— Georg, sagde Grøntoft og smilte.

Og hun gentog Navnet.

Rundtom var de endnu stadig ved Bryllup'er. Fru Hassing talte om Tycho-Brahesdage, og Fru Canth sagde:

— Ja, jeg synes, det er dejligt, at sidde og tænke paa al den megen Lykke, som saadan ligesom spredes her ud fra Huset.

Frøken Emmy vilde vies i en Landsbykirke.

Fru Hassing ytrede som sit Livs Ønske: Taarbæk Kapel.

Fru Canth sagde:

— Mon vi saa skal rejse os?

Og der blev Opbrud, mens Fru Hassing sagde i en blød Tone:

— For Fuglene flyver derind under Loftet.

Grøntoft tog Frøken Cajas Haand og rystede den:

— Ja, Frøken Caja, sagde han: der er Skam noget, der hedder Lykke, men man maa jo rigtignok først fange den og saa holde den fast.

Frøken Cajas Haand laa ubevægelig i hans.

— Hvor De er kold om Hænderne, sagde han og tog ogsaa hendes anden Haand.

Hun vendte sig kun. Sparre og Spørck skulde have L'hombre. Og der skulde bringes Toddyvand. Og maaske var Kaptajnen kommen hjem og ønskede noget.

Grøntoft saá paa Arnljot Oulie, — ogsaa han fulgte den vandrende Caja med Øjnene — og i en mild Tone sagde Doktoren:

— De holder vist af Frøken Caja, Normand?

— Ja, sagde Oulie i sit bløde Maal: for hun har det «vondt».

De taug begge lidt. Frøken Caja gik ud og ind.

Saa bad Arnljot Oulie Doktoren, om han maatte vise ham hans Stue.

Sundbyerne var ved Vinduet: De dansede Bruden ud af Pigernes Lag — dernede nu.

IV.

Nede blev de ved at danse, saa det «gik» i det ganske Hus.

De tre Latinskolebrødre var kommet hjem og skændtes, saa det skreg gennem Dørene, hver Gang de aabnedes: De havde faaet en Kurv Æbler hjemme fra Gaarden og delt dem lige og gemt dem, hver i sin Skuffe. Og nu var den Yngstes stjaalne.

Inde i Dagligstuen gik Fruer og Frøkener rundt og saá gensidig paa Haandarbejde uden at falde til Ro.

— Her er ikke rigtig varmt, sagde Grøntoft, der flyttede ind til Fru Canth.

— Nej, Caja, her er aldrig rigtig varmt, sagde Fru Canth.

— Vi derovre er jo vant til Varme, sagde

Grøntoft. Den kan ligge saa tæt over En, at det blir formeget.

Han fortalte igen om Sydamerika — om de store Floder med Urskove langs deres Bredder, hvorfra Amerikas Rovdyr stirrede frem mod Damperne med gule Øjne.

Han fortalte om Stilheden i de vældige Skove, hvor Lianerne hang som grønnende Net og Solen faldt med et Skær som paa Havets Bund. Han talte om Tropernes Nat, der stjerneflimrende hvilede tyst over Havet.

Fru v. Casse-Muckadell var længst vendt tilbage til sine Kort. Urskove interesserede hende ikke.

Men Fru v. Canth spurgte og spurgte. Pludselig saá hun hen paa Frøken Caja, der sad paa Oulies gamle Plads ved Vinduet og lyttede:

— Nej, Caja, saa du holder dig vaagen, sagde hun.

Frøken Caja plejede ellers ud paa Aftenen at blunde hen, i Krogene.

— Naa, vaagen kan man holde sig her,

sagde Grøntoft og lo: Døren stod ikke ti Minuter. Kattrup, der sad over ved den Spørck'ske L'hombre, kom op for at høre til og satte sig med de trivelige Bén langt frem for sig paa Gulvet.

Saa var der én af Latinskoledrengene, der skreg om Petroleum paa en Lampe.

Frøken Caja maatte ud og ind. Grøntoft blev ganske distræt ved al den Kommen og Gaaen:

— Det er livlige Folk, sagde han.

— Ja, svarte Fru Canth og nynnede: men det bli'er en Vane. Hun begyndte at gaa op og ned, som hun plejede: Og det gi'er Liv, sagde hun.

Fru Canth begyndte at gaa ud og ind af sit Sovekammer for at antyde, at Opbrud snart kunde være nær. Nedenunder dansede de stadig gladere, saa man hørte deres Trin. Paa Tredjesalen var Gangdøren smækket op for Luft, og Støjen fra Kortspillerne lød op gennem Huset.

Sundbyerne, der var ved Spisestuevinduet, raabte ind i Stuen:

— Nu kører Bruden. Og Fru Hassing kom op af Stolen.

Fru Canth stødte paa en Skikkelse inde i det mørke Sovekammer, ved Vinduet:

— Er det dig? sagde hun.

Det var Caja. Hun saa Bruden køre bort.

— Ja, Mo'er.

Hun gik bort fra Vinduet, som var hun greben som en Tyv.

— Nu er de kørt, raabte Sundbyerne ganske stakaandet.

— Aa, Gud, Fru Muckadell, sagde hun til Fru Casse, der endelig var ved at opgive Kortene:

— Gud, læg deres Lykke.

— Kan De ikke falde lidt til Ro, Frøken Caja, sagde Grøntoft, der ogsaa var kommen ind i Spisestuen for at sé Bruden køre og som stod ved Vinduet.

— Aa jo, svarte hun og stansede:

— Men Lørdag Aften er lidt svær.

Grøntoft saá paa hende — hun havde Lampens Skær mod sit Ansigt: hvor var hun

bleven gammel og Ansigtet stift eller haardt ligesom var det af Træ:

— Aa, sagde han, med ét bevæget: De er vel lige éns.

Frøken Caja svarede ikke straks:

— Ja, sagde hun saa, som om hun først hørte nu: vi har jo de to Etager.

De sad lidt. Saa sagde Frøken Caja:

— Hvor der maa være smukt.

— Hvor?

— Derovre . . . hos Dem.

— Ja, svarte han.

— Men — hvordan bli'er det nu her? spurgte han: Kan vi faa Plads?

Det var virkelig hans Alvor. Han var kommen for at bo her, han og hans Kone. For de blev herhjemme fem Maaneder.

Frøken Caja sagde:

— Det vil vi tale om imorgen, og rejste sig.

Pludselig begyndte Grøntoft at le:

— Men, Gud, husker De, Frøken Caja, en Aften vi var i Kasino og jeg fik Dem paa Kongens Nytorv med paa en Glidebane og De gled og satte Dem — midt paa Torvet —

haardt lige paa det Kropparti, der er skænket os til at sidde.

Frøken Caja lo, i nogle korte og tørre Stød som de, der er ude af Vane med at le:

— Aa, haa — og det gjorde saa ondt, saa jeg næppe kunde sidde i Omnibus'en . . . .

Fru Canth kom til. Hun var pludselig kommen i Tanke om sine Trøjer og spurgte om Pengene.

Frøken Caja begyndte uvilkaarlig at le igen: Ja, Moer, sagde hun og lagde nogle Kronestykker i hendes Haand og blev ved at lé.

— Er det stadig Trøjerne? spurgte Grøntoft.

— Ja.

Og de lo begge to.

— Hva' lér I af? hva' lér I af? sagde Fruen, halvt utaalmodig.

— Af gamle Dage, sagde Grøntoft.

Der var et helt Lys over Cajas Ansigt.

— Ja, af gamle Dage, lo hun.

Hun vidste ikke selv, at hun nynnede — med en lille skær Stemme, som kunde den slet ikke have hjemme i hendes træede Per-

son — mens hun gik ned ad Trappen forbi de aabne Døre, hvorfra der stod én Støj og Tobaksrøg som fra en Krostue ud i Gangen, ind i Køkkenet:

— Men er det Dem, Hr. Oulie? spurgte hun.

Arnljot sad med Hænderne om sine Knæ, oppe paa Køkkenbordet paa Sundbyernes gamle Plads.

— Sidder De der?

— Jeg sidder og sér paa Livet, sagde han og tog Øjnene bort fra de Dansende.

— De skulde gaa ind i det, Oulie, sagde Caja muntert.

Arnljot Oulie sad lidt:

— Jeg tør ikke, sagde han saa, langsomt og dæmpet.

Frøken Caja gik ind i Oulies Stue. Der stod Grøntofts Vadsæk — saa køn og fin. Hun saá alt hans Rejsetøj, Hylstret med Stokkene, de sammenlagte Rejsetæpper og hun smilte: Saa maatte han jo være rig.

Paa Bordet ved Sengen stod et Billede. Hun tog det: det var hende, hans Hustru. Hun

saá hendes Ansigt, hendes Skikkelse, der var fin og sart. Hver Linie maalte hun. Hun vidste ikke, at hun endnu kunde lide saaledes.

Hun hørte én af L'hombreherrerne løbe op ad Trappen og skrige sit Navn.

Men hun blev staaende. Saa skingrede Sparre igen og hun slap Billedet — som en Skygge gik hun Arnljot forbi, der drømte med Hovedet ned mod sine Knæ.

Hun hørte Sparre, der ovenpaa slog Døren op:

— Faar vi mon det Vand, raabte han.

Og hun gik op ad Trappen. Hun mødte Kortspilleren i Døren og han, der var hed af Toddy og Punsch, raabte igen, lige ind paa hende, som skreg han til et Tjenestetyende.

— Kan man faa det Vand?

Frøken Caja blev blodrød — hun saá Grøntoft staa midt i Stuen — og beskæmmet, oprørt, forpint sagde hun pludselig i sin skingre og forbitrede Tone:

— Ja — naar man be'er om det.

Og Døren til Gangen slog hun i igen, mens Sparre gik.

Grøntoft var bleg af Vrede:

— I vore Dage var vi ikke saa frække, sagde han til Fru Hassing, der vejrede Skænderi og stod og trippede lystent paa Benene.

— Aa, sagde hun med et eget bekymret Tonefald, hvoraf Tilfredsstillelsen lyste: der er saa mange Steder nu, som Folk kan vælge imellem ....

— Og saa er her jo, tilføjede hun og saá forstaaelsesfuldt hen paa Døren, der lukkede sig efter Caja: ogsaa megen Støj her i Huset. Det holder ogsaa borte.

Caja kom ind igen og gik med Toddyvandet.

Grøntoft fulgte hende med Øjnene. Og da hun vendte tilbage, sagde han:

— Den Person skal vel siges op?

Der gik en Trækning, der skulde ligne et Smil, hen over Cajas Ansigt:

— Aa, hvorfor? sagde hun.

Hun gik videre: Hun tænkte ikke paa Sparre mer. Hun havde glemt ham.

Grøntoft blev ved at følge hende med Blikket, som hun gik ud og ind mellem alle

de fremmede Folk: satte Lyset paa Klaveret til Fru Casse, den lille Lampe til Fru Hassing. I Dagligstuen sad de rundtom, Forfatteren var kommen ind og snakkede i Overfrakke, med Hat i Haanden, Fru Muckadell blundede.

Det var som paa en Station, og de ventede Toget.

Endelig brød de op og fik hver sit Lys eller Lampe. Sundbyerne rutschede foran Forfatteren ned ad Trappegelænderet.

— Godnat saa, Frøken Caja, sagde Grøntoft.

— Godnat. Han gik.

Frøken Caja satte Stolene paa Plads, mens Fru Canth beredte sig til Natten: hun løftede Kjolen op og nynnede. Cajas Øjne fulgte hende.

Saa gik hun paa én Gang hen og slog Armene om hende og kyssede hende:

— Caja, sagde Moderen helt utaalmodig og kom brat løs: altid er du ogsaa lige haardhændet.

Caja slap Moderen. Et Øjeblik følte hun en dump Smerte, og det var som alle Taarerne,

hun ikke havde haft Tid til at græde, et Nu stemmede op for hendes Bryst.

Saa saá hun Oulie, der ventede i en Krog, og stille, uden Tanker, begyndte hun at rede hans Seng paa Sofaen.

— Godnat, Frøken, sagde han.

Hun hørte næppe hans Stemme:

— Godnat.

Pludselig saá hun, da hun gik forbi Buffet'en, Blomsterne. Hun havde jo villet sætte dem ind til ham.

Men nu var det vel for silde. Han var vel til Ro. Det var blevet for silde.

Hun tog Vintergækkerne og Violerne og hun sagde:

— Jeg vil blot sætte de Blomster ind til Mo'er.

Og stille satte hun dem ind paa Moderens Plads i Dagligstuen.

Hun gik ind i sit eget Kammer og mekanisk redte hun sin Seng af Sengklæderne, der laa i Højen i Hjørnet. Skuffer aabnede hun og Skuffer lukkede hun.

En Gang smilte hun: hun saá Trøjerne:

— Aa, saa mange Aar Mo'er nu har troet paa det ... Og Pudseklude var de blevet tilhobe.

Hun hørte Grøntofts:

— Husker De — husker De, Frøken Caja.

Og hans Latter, hans muntre Latter.

Hun laa i Mørket, men hun sov ikke. Hver Lyd i Huset hørte hun, mens hun laa. Døre blev sagte lukket op og til. Hun hørte mod Vandrørene 'Slag, hvormed Kellnerne kaldte paa Etagernes Piger. Paa Køkkentrappen flygtede Trin, mens Gaarddøren klaprede. Det puslede oppe paa de mange Kviste.

Erøken Caja laa længe ubevægelig i Mørket — saa satte hun sig op i Sengen med Hovedet i sine Hænder: de sidste Bryllupsgæster var ved at bryde op.

Ogsaa i Tredjesalens Badekammer var der vaagne. «Iss» var krøben hen til Vinduet i sine hvide Lin. Disse evige Bryllup'er gjorde i Stilhed Sundbyerne meget hede. Og længe saa Frøken Lizzie ned i den lyse Sal ....

Saa listede hun sagte hen til Emmy, der blundede.

L'hombreherrerne var brudt op.

Kattrup sammenlagde Gevinsten siddende paa Kanten af sin Seng:

— Det var til tre Partier Billard imorgen foruden Kaffen.

Grøntoft sad endnu inde hos Kaptajnen, som han havde mødt paa Trappen. Kaptajn Jensen var en god Ven af hans ældre Broder og havde bedt ham ind til en Grog.

De snakkede om Nyt og Gammelt. Talen kom ogsaa paa Huset her.

— Ja, sagde Grøntoft og saá ind i Lampen:

— Frøken Caja var Skam ganske køn en Gang .... Og saa havde hun saadan en god Stemme, sagde han, stadig med Blikket i Lampen.

Kaptajnen saá meget langt over paa «Sydamerikaneren». Han tænkte, det var vel Ironi.

V.

Pensionatet Canth var ifærd med at vaagne. Eugenia var paa Vej gennem Spisestuen med mange stumpe Koste. Hun gjorde megen Larm — trods Arnljot, der laa paa Sofaen. Eugenia var ikke skabt til at tage særdeles Hensyn om Morgenen.

Alle Døre lod hun staa og Dagligstuevinduerne slog hun op. Arnljot Oulie kom fra Lejet og gik, hjemløs, om i Trækken, mens Eugenia spredte Cokes over alle Gulve, tumlende med den kolde Kakkelovn.

Frøken Caja var i Køkkenet i Lag med Petroleumsapparatet, der oste højt.

Tale gjorde ingen.

Eugenia skrabede Sengeklæderne fra Sofaen ned paa Gulvet og faldt i Søvn, midt som hun stod, til et pludseligt:

— Eugenia, skar gennem Luften: Frøken Caja bar Apparatet ind.

Fru Hassing arriverede — nu kom ogsaa Gangdøren op — hun skulde Tur. Hun var iført en graa Slaabrok og Charlotte-Corday-Kappe, der omfangsrig skjulte Tilberedelserne til Dagens Frisure.

Hun begyndte at tage Overtøjet paa, mens hun overhaands venlig spurgte Arnljot Oulie:

— Hvordan han havde sovet.

— Man ligger lidt højt med Hovedet, sagde hun i samme Tone: Men De er jo saa elskværdig.

Maaske havde hun ventet et Ord fra Frøken Caja, men det kom ikke; Caja gik kun stille til og fra.

Pludselig ankom Forfatteren, Hr. Feddersen, i fuld Puds, med sølvknappet Stok. Han skulde have syet en Knap i sin Handske.

— Men Gud, Hr. Feddersen er De oppe? sagde Fru Hassing der paa én Gang gjorde nogle besynderlige Bevægelser omtrent som en ældre Høne, der fornemmer Hanens Gal.

Hr. Feddersen sagde noget om, at man maatte tænke paa sin Sundhed.

Det var en Ejendommelighed for Hr. Feddersen med uregelmæssige Mellemrum pludselig at begynde at gaa Morgenture — en Ugestid eller to — før nogen i Pensionatet fik Sko paa.

Fru Hassing fulgte, da Knappen var vel syet i, hans Kurs over Gaden, skjult bag et Gardin.

Hun tænkte det: Det var Ørsteds Park.

Der begyndte at blive livligt paa tredje Sal. Hoveder kom ud af Dørene, og der blev skreget paa Vand — der var overhovedet i Pensionatet Canth en betydelig Vandmangel, som om Vand købtes Pundevis; midt i Staahejen laa Kattrup bred og glad i sin Seng for opsmækket Dør.

Spørck skulde ha' Sæbe og satte en lang nøgen Arm ud gennem en Dørsprække.

Fru von Casse og Sundbyerne var arriverede til Té: alle havde de Vat eller Tørklæder bunden om Halsene.

Frøken Caja skænkede og bragte. Hun lignede en Skygge, som hun gik til og fra dèr

i Halvmørket ved Buffet'en, mens Fru v. Casse atter meddelte, at hun maatte ha' Lister for sine Vinduer:

— Nu trak det, saa hun mærkede det helt ind under Dynen.

— Ja, svarte Caja kun, fra Halvmørket.

Døren til Sovekamret gik op. Der var Fru Canth. Hun var altid, som Fuglene, der kommer af Reden, saa livlig. Fortalte og snakkede og havde altid drømt — det utroligste.

— Jeg har drømt om Æg, sagde Lizzie.

Emmy havde drømt, at hun plukkede Roser paa sine Forældres Grav.

— Caja, sagde Fru Canth: Du glemmer alting: Fru Casse ventede paa sin anden Kop Té.

— Ja, Mo'er, sagde Caja og bragte den.

Sundbyerne talte stadig om deres Drømme.

Der blev raabt meget højt ud af Døren paa Tredjesalen, og Frøken Caja gik derned. I Køkkenet stod der fuldt af Spildespande og gammelt Fodtøj. I en Krog gemte Eugenia udslidte Koste. Døren ind til Spørcks ret nøgne Kammer stod aaben.

Frøken Caja saá det alt. Det var som hendes, Billedet paa hendes Slid.

Sparre raabte paany: det var om sine Støvler.

Og Frøken Caja gik efter dem.

Kattrup kom frem i Underbeklædning for at børste sine sorte Klæder i Køkkenet. Han saá slet ikke til Frøkenen: Tredje Sal behandlede i det Hele Frøken Caja, som var hun af Neutrum.

Frøken Caja gik ud og ind. Vinduer slog hun op, et Værelse gjorde hun istand. Saa hørte hun Grøntofts Dør gaa, og han kom hen gennem Gangen.

Det var i Kattrups Værelse, hun stod, og hun vilde hurtig lukke Døren. Men han havde sét hende og kom ind:

— Godmorgen, Frøken Caja, sagde han, og tog hendes kolde, ru Hænder.

— Godmorgen.

Han saá sig om: Sengen var uredt endnu, der laa mange forrevne Bøger paa det Fyrretræsbord, de Yutesgardiner slog deres tynde Kapper slatne op i Trækken.

— En rigtig Studenterknejpe, sagde Grøntoft.

— Ja, svarte Caja. Og i det hun pludselig udtalte sin eneste Tanke, hele sin Beslutning, mens hun havde vandret om i Halvmørket blandt alle disse Mennesker, sagde hun hurtigt:

— Her skal De ikke blive. Det er ikke noget for Dem. De skal bo — bedre . . .

Grøntoft sagde — men uden Overbevisning; for han havde jo tænkt det samme inat og nu tilmorgen: her kunde hans Kone ikke bo — :

— Bo'er man ikke godt nok her:

Frøken Caja sagde:

— Aa nej — — — vi har jo maattet . . . . gaa ned efter . . . Konkurrencen er saa stor.

— Det er ikke noget Sted, sagde hun og vendte sig: for Tilrejsende.

Grøntoft svarede ikke, spurgte kun, hvor han da skulde bo. Og hun gav ham Adressen og Priserne og sagde:

— Saa skulde De gaa derhen, naar De har drukket Té.

Hun blev et Øjeblik tilbage, da han var gaaet. Det var, som alle hendes Tanker stansede og det var blevet stille, hendes Hjertes Blod

Saa gik hun op.

Grøntoft sad hos gamle Fru Canth, der stadig spiste og snakkede. Fru Hassing var kommen hjem og Sundbyerne og Fru Canth slog Kreds om hende henne ved Vinduet.

Enkefruen fortalte ganske ophedet sine Oplevelser:

— Naturligvis var det et Stævnemøde — med en Ny, sagde hun.

— En lille, væver Ting — i rød Hat . . . .

— Man véd det jo, naar han flyver op om Morgenen, sagde Enkefruen: Og stadig er det i Ørstedspark.

— Hm, sagde Fru v. Casse og smilte længe: det begynder om Morgenen.

Sundbyerne vare mørkerøde af Indignation og spurgte videre. De fire Damer flyttede tæt sammen. En Gang imellem hørte man nogle enkelte Ord:

— Fra Teatret er hun, det turde Fru Hassing dø paa.

Grøntoft var flyttet bort fra Fru Canth. Han saá hen mod Damerne, som sladrede med Hovederne tæt ind mod hinanden. Henne ved Bordet skændtes Studenterne. Der blev ikke rigtig lyst — fra det ene Vindu — Ansigterne saá ud som var de graa tilhobe.

Fru Canth alene sad stadig ved Bordenden med det fine, gamle Ansigt i Lyset, bevægelig og frit, som sugede hun bare Liv af den hele Uro . . .

Frøken Caja bragte Fru Hassing hendes kogte Mælk.

— — —

Grøntoft var gaaet.

Han havde rejst sig, som rystede han noget som en Tyngsel af sig, og havde taget hendes Haand:

— Ja, saa gaar jeg, sagde han: da her ikke er Plads.

Frøken Caja smilte kun. Hun fandt ingen Ord.

Stille gik hun ned i Arnljots Stue, og hun pakkede Grøntofts Sager sammen, langsomt, Stykke for Stykke. Vadsækken lukkede hun og stillede den hen.

Arnljot kom ind:

— Det er kun mig, Frøken, sagde han.

Frøken Caja virrede pludselig med Hovedet og vilde gaa.

Men paa én Gang tog Arnljot hendes Hænder, som følte han alt, hvad hun led:

— Aa, Frøken, sagde han og havde næsten Graad i Stemmen.

Caja standsede og der gik et pludseligt Lys hen over hendes Ansigt, mens hun støttede sig mindre end et Sekund ind mod Arnljots Skuldre.

— Oulie, sagde hun: naar De kun maatte blive lykkelig.

Hun slap ham. Hendes Stemme havde lydt saa mild som et Kærtegn . . . .

Frøken Caja var ude. Arnljot stod ved Vinduet. Dagen derude var graa og tung, mens han saá frem, ud over Huse og Mennesker.

Frøken Caja gik op. Nede fra første Sals

Afsats lød en høj Pludren. Det var Sundbyerne, der gik i Kirke.

Oppefra hørte man Fru Casse-Muckadell i Ordskifte med Eugenia. Naar Fru Muckadell talte med Undergivne, mærkede man endnu paa Tonefaldet, at hun — gennem tre Ægteskaber — havde ægtet sig op i Adelen fra Mejerske.

— — —

Kirkeklokkerne begyndte at lyde. Begge Fortouge vare fulde: De løb hist og de løb her. Nogle havde Psalmebøger i Hænderne.

Pludselig sprang Taarerne frem af Arnljot Oulies Øjne og greben af en dyb, en ubeskrivelig Smerte græd han — græd foran Livets Tærskel.